Выдаецца з 16 студзеня 1998 г.
В.а. галоўнага рэдактара
і заснавальнік Павел Жук
Выдавец – рэдакцыя газеты НАВІНЫ
Адрас для карэспандэнцыі:
220034, г.Мінск,
вул. Змітрака Бядулі, 6-47.
Тэл/факс: 236-89-40

НАВІНЫ

Пятніца, 5 сакавіка 1999 г. № 25 (556) Кошт свабодны

Дарагія жанчыны Беларусі! Вы самыя лепшыя і самыя каханыя! Колькі заўгодна часу пройдзе, што б ні адбылося, мы заўсёды будзем вас любіць і берагчы! Шчасця вам, здароўя і прыгажосці!
НАВІНЫ

Мільён за пунсовую ружу

На 8 Сакавіка кветкі ў прыватным гандлі падаражэюць амаль у два разы

Па словах дасведчаных людзей, у пачатку вясны кветкі даражэюць нават на галандскай біржы — рынак ёсць рынак. Ужо сёння адчуваецца перадсвяточны рост цэнаў на кветкі, а на свята, як кажуць прыватныя гандляры, цэны падскочаць. Давайце падлічым: апошнім часам у прыватнікаў ружы каштавалі ад 250 да 500 тысяч рублёў, гваздзікі — 130—200, цюльпаны — каля 150, а самы танны афармлены букет прадаваўся не менш чым за мільён. Цяпер гэтыя лічбы давядзецца падвоіць. Такім чынам, віншаванне з кветкамі можа абысціся некаторым галантным кавалерам у месячную зарплату.

Значна дзешавей будуць каштаваць кветкі, вырашчаныя ў беларускіх цяпліцах. Як паведамілі нам у спецсаўгасе «Кветкі» (Мінскі раён), да свята гэтая гаспадарка накіруе ў сталічныя крамы 400 тысяч кветак, і кошты на іх будуць параўнальна нізкія: ружы можна будзе купіць за 170—320 тысяч рублёў, гваздзікі — за 50—150, цюльпаны — за 90—130. Так што, як кажуць, «купляйце беларускае». Шкада толькі, што айчыннай прадукцыі на ўсіх не хопіць, дый па арганізацыі гандлю нашыя кветкаводы не могуць вытрымаць канкурэнцыі з прыватнікамі. Тысячы гандляроў у вялікіх і маленькіх гарадах Беларусі прадаюць з імправізаваных прылаўкаў і кіёскаў імпартныя кветкі, і гэты паток цяжка паддаецца ўліку ды падаткаабкладанню.

Дарэчы, днямі ў Магілёве гандляры кветкамі нават спынілі працу, каб давесці гарадскім уладам, што шматлікія праверкі (асабліва ў перадсвяточныя дні) моцна перашкаджаюць працаваць. «Кантралёры правяраюць кіёскі з кветкамі, размешчаныя блізу цэнтральнага рынку, трычатыры разы на дзень», — скардзяцца прадпрымальнікі. Яны прапануюць заплаціць падвышаны падатак — абы толькі на святы іх не «трэслі» праверкі. Гарадскія ўлады сцвярджаюць, што падчас «сакавіцкай ліхаманкі» на прылаўках з кветкамі часта з'яўляюцца незарэгістраваныя партыі «левага» тавару. Сёлета ў Магілёве канфлікт нейкім чынам удалася пагасіць, але ж праблема застаецца нявырашанай.

Чакаецца, што сёлета, які заўсёды, у буйных гарадах Беларусі з'явяцца са сваімі кветкамі «паўднёвыя госці», якія ўвогуле будуць гандляваць з рук, а значыць, незаконна. Вось у каго тавар будзе самы танны — галінку каўказскай мімозы вам прададуць у падземным пераходзе за адну-дзве сотні тысяч рублёў. Часта ў чамаданах такіх гандляроў у Беларусь прыязджаюць рэдкія расліны, якія знаходзяцца пад аховай. Штогод такія факты фіксуюць супрацоўнікі аддзела запаведнай справы міністэрства прыродных рэсурсаў. Па іхніх словах, забараніць продаж рэдкіх раслінаў ці пакараць гандляроў паводле беларускага заканадаўства немагчыма. «Мы праводзім рэйды і адзінае, што можам — указаць грамадзянам на недапушчальнасць знішчэння выміраючых раслінаў», — кажуць экалагі. Нягледзячы на амаральнасць такога гандлю, «паўднёвых госцей» у нас чакае цёплы прыём: беларусы ахвотна раскупяць іхні танны тавар.

Ганна СЕНЕШ

Шаноўныя чытачы!
Наступны нумар газеты НАВІНЫ выйдзе ў сераду, 10 сакавіка.

Ганчар трымае галадоўку

У сераду старшыня легітымнага Цэнтрвыбаркама Віктар Ганчар аб'явіў сухую галадоўку.

Пра гэта паведаміў жонцы Ганчара і адвакату Гары Паганяйлу начальнік ізалятара на вуліцы Акрэсціна. Па ягоных словах, В.Ганчар адмаўляецца ад медыцынскай дапамогі і патрабуе неадкладнага вызвалення.

Нагадаем, што В.Ганчар быў арыштаваны ў панядзелак і асуджаны Ленінскім судом на 10 сутак за «парушэнне парадку правядзення сходаў». 3 сакавіка Зінаідзе Ганчар дазволілі сустрэцца з мужам. Па яе словах, спатканне працягвалася некалькі хвілінаў. Старшыня ЦВК цвёрда намераны трымаць галадоўку, пакуль не вызваляць усіх асуджаных членаў Цэнтрвыбаркама. Як мы паведамлялі, да пяці сутак арышту прыгавораныя Барыс Гюнтэр і Аляксандр Гурыновіч, якія таксама адбываюць свой тэрмін у ізалятары на Акрэсціна.

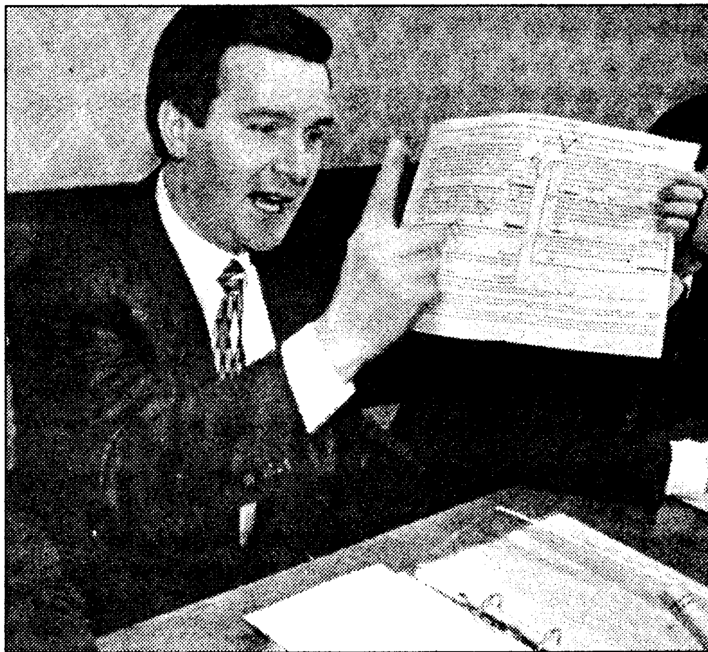

Віктар Ганчар: «Вінаватыя адкажуць па закону!»

Зінаіда Ганчар лічыць, што вінаваты ў арышце яе мужа толькі прэзідэнт Лукашэнка, «раней па аўтамабілі Ганчара стралялі, а цяпер яго пасадзілі». Па словах жонкі, у невялікай бетоннай камеры з В.Ганчаром знаходзяцца яшчэ трое вязняў. Вядомыя палітыкі, а таксама пісьменнікі Рыгор Барадулін, Ніл Гілевіч, Генадзь Бураўкін, Янка Брыль накіравалі заяву кіраўніку місіі АБСЕ ў Мінску Хансу-Георгу Віку. Яны заклікаюць прадстаўнікоў АБСЕ «праверыць умовы ўтрымання ў турме аднаго з вядучых лідэраў беларускай апазіцыі Віктара Ганчара, а таксама ўстанавіць, ці падвяргаецца ён фізічнаму ці іншаму ўціску».

Міжнародная Ліга правоў чалавека выказала глыбокую занепакоенасць лёсам Віктара Ганчара, старшыні Цэнтрвыбаркама, які падчас адбывання адміністратыўнага арышту абвясціў сухую галадоўку.

Міжнародная Ліга правоў чалавека — амерыканская непалітычная праваабарончая арганізацыя, якая мае адмысловы статус кансультанта ААН. Ліст, падпісаны выканаўчым дырэктарам Лігі Кэрын Фітцпатрык, змяшчае рашучы пратэст супраць арышту Ганчара.

Праваабаронцы з Лігі правоў чалавека заклікалі Ганчара спыніць сухую галадоўку: «*...такія дзеянні наносяць найбольшую шкоду тым, хто мусіць цяпер ачольваць працяглую барацьбу за правы чалавека ў Беларусі. На жаль, такая непрымірымая пазіцыя робіць найбольшую шкоду сем'ям, дарагім нам людзям і нашым прыхільнікам, але не тым, хто стаў галоўнай прычынай парушэння правоў чалавека*». Ліга паабяцала падвоіць свае высілкі, каб прыцягнуць увагу грамадскасці да сённяшняга цяжкага становішча Ганчара, а таксама да становішча ўсіх тых, хто змагаецца за дэмакратыю і правы чалавека ў Беларусі.

Кэрын Фітцпатрык ад імя сваёй арганізацыі таксама заклікала Ханса-Георга Віка, кіраўніка Кансультатыўнай групы Арганізацыі па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе (АБСЕ) у Беларусі, наведаць Віктара Ганчара ў турме і прасачыць, каб у дачыненні да старшыні ЦВК не парушаліся ніякія правы, але таксама патрабаваць неадкладнага і безумоўнага яго вызвалення.

Як паведаміў прэс-цэнтр Хартыі'97, старшыня АБСЕ, міністр замежных справаў Нарвегіі Курт Волебэк таксама выказаў вялікую заклапочанасць нядаўнім арыштам Віктара Ганчара і іншых членаў ЦВК: «*Арышты з'яўляюцца прычынай канстытуцыйных супярэчнасцяў паміж урадам Беларусі і апазіцыяй. АБСЕ працягвае настойваць, каб абодва бакі пазбягалі далейшай эскалацыі напружанасці і пайшлі на палітычны дыялог з мэтай знайсці выйсце з канстытуцыйнага крызісу ў Беларусі*».

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ
Алесь ДАШЧЫНСКІ

З турмы – у бальніцу

У сераду член Цэнтральнай выбарчай камісіі Сяргей Абадоўскі, які адбываў адміністратыўнае турэмнае пакаранне ў мінскім спецпрыёмніку-размеркавальніку па вул.Акрэсціна, быў дастаўлены ў бальніцу «хуткай дапамогі» з дыягназам «вострыя гіпертанічны крыз». Пра гэта паведаміў прэс-цэнтр Цэнтрвыбаркама.

48-гадовы Сяргей Абадоўскі — актывіст Магілёўскага Свабоднага прафсаюза беларускага. Як мы ўжо паведамлялі, 1 сакавіка ён разам з трыма калегамі па Цэнтрвыбаркаме быў асуджаны да 5 сутак адміністратыўнага арышту за ўдзел у паседжанні камісіі 25 лютага. С.Абадоўскі у знак пратэсту спрабаваў прысуду абвясціў галадоўку ў зале суда.

У бальніцы «хуткай дапамогі» С.Абадоўскаму аказалі тэрміновую медычную дапамогу, пасля чаго адпусцілі дадому. Яму засталося адсядзець за кратамі яшчэ два з паловай дні. Гэты тэрмін С.Абадоўскі павінен адбыць пасля таго, як стан ягонага здароўя палепшыцца.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Прэзідэнцкая лыжня

У суботу ў спартыўным комплексе Раўбічы рыхтуецца грандыёзнае свята — «Мінская лыжня». Прэзідэнт Лукашэнка збіраецца стаць на лыжы, каб падмацаваць свой фізічны і псіхалагічны стан. Усе сілы горада Мінска кінутыя на арганізацыю гэтай забавы, мэр Уладзімір Ярмошын асабіста кіруе аргкамітэтам.

Нагадаем, што ў мінулую суботу прэзідэнт асвойваў лядовую пляцоўку новага спартыўнага палаца, які адчыніўся ў Мінску на вуліцы Прытыцкага. Галоўны хакеіст краіны бегаў з клюшкай за шайбай. Вядома, што за гады свайго прэзідэнцтва спадар Лукашэнка асвоіў шмат якія віды спорту, а пачынаў ён, як вядома, з тэніса. На заўтрашняе гулянне ў Раўбічах кіраўнікі краіны ўжо падрыхтавалі найлепшыя лыжы і суперновую спартыўную форму, каб прэзідэнт не прастудзіўся.

Усе раёны горада, а таксама Мінскі раён выстаўляць на лыжню свае каманды па 100 чалавек. Адміністрацыі раёнаў падбіраюць лыжнікаў, якіх даставяць на аўтобусах. Адна каманда будзе складацца з вайскоўцаў. Даўжэйшая лыжня (на 5 з паловай кіламетраў) падрыхтаваная для маладзейшых, а лыжня на 3 кіламетры, для тых, каму за 40.

Удзельнікаў забегу чакаюць прызы — спартыўныя сумкі коштам па 2 мільёны 700 тысяч рублёў. Праўда, гэтых сумак на ўсіх не хопіць. Адміністрацыі раёнаў прывязуць яшчэ і свае падарункі. На «Мінскай лыжні» ў Раўбічах выступяць розныя фальклорныя калектывы, а каб было яшчэ весялей, будуць смажыць шашлыкі і прадаваць спіртное. Нягледзячы на тое, што хрысціяне цяпер трымаюць Вялікі пост, у Раўбічах будзе надта весела.

А.Д.

Лінг здае пазіцыі

На пашыраным паседжанні Савета міністраў прэм'ер-міністр Сяргей Лінг выступіў супраць «голага адміністратыўнага падаўлення інфляцыі і працяглага замарожвання цэнаў».

Кіраўнік урада незадаволены таксама «незбалансаваным абменным курсам». Гэтыя заявы Сяргей Лінг вымушаны быў зрабіць, каб атрымаць крэдыт ад Міжнароднага валютнага фонду.

Як нам паведамілі ў прэсслужбе Нацыянальнага банка, беларускі бок спадзяецца, што ў сярэдзіне сакавіка ў Мінск прыедзе чарговая, пятая па ліку, місія МВФ. Папярэдняя вывучала ў лютым грашова-крэдытную сферу нашай краіны. Як вядома, МВФ схіляў беларускі бок да скарачэння бюджэтнага дэфіцыту, лібералізацыі валютнай палітыкі і ўстанаўлення адзінага курса беларускага рубля. У Мінску эксперты МВФ пераканаліся, што курс на міжбанкаўскім рынку ўсталёўваецца па ўказанні Нацбанка. Місія МВФ паехала, і грошай Беларусі пакуль не далі.

МВФ патрабуе канкрэтных крокаў па рэфармаванні эканомікі. Толькі пасля гэтага беларускі ўрад можа разлічваць на так званы надзвычайны кампенсацыйны крэдыт у 100 мільёнаў долараў. Каб атрымаць гэтыя грошы, прэм'ер-міністр Сяргей Лінг пачаў прызнаваць свае ранейшыя памылкі. Але ці хопіць гэтага для МВФ?

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Паветраны госць нарабіў страху

У аўторак увечары беларускія войскі супрацьпаветранай абароны былі прыведзеныя ў баявую гатоўнасць. У паветра нават паднялі самалёт-знішчальнік МІГ-29. Прычынай перапалоху стаў невялікі паветраны шар, які апоўначы перасек дзяржаўную мяжу Беларусі з боку Літвы.

Беларускі штаб супрацьпаветранай абароны атрымаў ад калегаў з Калінінградскай вобласці Расіі інфармацыю, што ў бок Беларусі на вышыні 9 тысяч метраў рухаецца невядомы аб'ект. Па трывозе на цэнтральны камандны пункт войскаў СПА прыбыла спецыяльная група пад кіраўніцтвам камандуючага генерала Валерыя Кастэнкі. Дзеля таго, каб апазнаць аб'ект, з аэрадрома ў Асаўцы Брэсцкай вобласці ўзляцеў знішчальнік. Аднак хутка высветлілася, што шарык ніякай пагрозы для дзяржаўных інтарэсаў РБ не ўяўляе. На працягу адной гадзіны ён перасек тэрыторыю Беларусі і знік за мяжою Украіны. Украінскія сродкі СПА канчаткова згубілі яго з віду раніцай над Чорным морам у раёне Крыма.

Цікава, што прадстаўнікі штаба супрацьпаветраных войскаў Беларусі па-рознаму каментавалі гэтае здарэнне. Так, аператыўны дзяжурны паведаміў нам у сераду, што нічога надзвычайнага не здарылася, ніякая трывога не аб'яўлялася і наогул «падобных шарыкаў у паветры, у тым ліку і над Беларуссю, лятае шмат». А вось камандуючы войскамі супрацьпаветранай абароны Валерый Кастэнка заявіў, што падобныя шары з'яўляюцца над нашай тэрыторыяй зусім невыпадкова. Маўляў, ёсць на Захадзе адпаведныя сілы, якія падобным чынам часта спраўджваюць гатоўнасць беларускіх сродкаў супрацьпаветранай абароны.

А вось нашыя суседзі адрэагавалі на з'яўленне «шарыка» зусім па-іншаму. Міністр абароны Літвы генерал Ёнас Андрышкявічус паведаміў нам, што ні аб чым падобным ён не чуў, і падзякаваў карэспандэнту НАВІНАЎ за прадастаўленую інфармацыю.

Па словах супрацоўнікаў міністэрства абароны Украіны, наземныя сродкі супрацьпаветранай абароны засяклі над сваёй тэрыторыяй гэты шар, аднак спецыяльную баявую гатоўнасць украінскія вайскоўцы таксама не аб'яўлялі.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Татары просяць дапамогі

Прэзідэнт беларускага аб'яднання татараў-мусульманаў «Аль-Кітаб» Абу-Бекір Шабановіч перадаў ліст міністру нацыянальнай палітыкі Расіі Рамазану Абдулаціпаву. У ім мусульмане просяць расійскі бок дапамагчы ў будаўніцтве новых мячэцяў у Віцебску, Гродне, Магілёве, Оршы і іншых гарадах.

Не стае таксама сродкаў на рэстаўрацыю старадаўніх мячэцяў — Даўбуцішскай і Лоўчыцкай у Гродзенскай вобласці. Беларускія мусульмане просяць расійскага міністра аказаць падтрымку ў стварэнні мінскага цэнтра культуры татараў, дзе плануецца адчыніць нацыянальную школу, бібліятэку, размясціць муфціят, канцылярыю «Аль-Кітаба», рэдакцыі татарскіх перыядычных выданняў. Спадар Шабановіч сказаў, што дамова аб супрацоўніцтве Беларусі і Расіі павінна напаўняцца «канкрэтным зместам».

Мікола ВАЙТОВІЧ

Тамара Віннікава: «Хатні арышт пагражае майму жыццю»

Былая старшыня Нацбанка хутчэй за ўсё сустрэне свята жанчын у рэанімацыйным аддзяленні вайсковага шпіталя. Тамара Віннікава трапіла туды 3 сакавіка з дыягназам «фізічнае і псіхічнае знясіленне» і знаходзіцца зараз у спецыяльнай палаце пад аховай. А днём раней яна звярнулася з лістом у Беларускі Хельсінкскі камітэт па дапамогу. Былая банкірка сцвярджае, што ўсе магчымасці па абароне ад свавольства следства яна вычарпала, між тым далейшае знаходжанне пад хатнім арыштам пагражае яе жыццю.

Тамара Віннікава (здымак з архіва).

У двухгадовай гісторыі пакутаў калісьці самай прыгожай жанчыны ў беларускім кіраўніцтве перыяд яе хатняга арышту найбольш паказальны. Справа ў тым, што беларускім заканадаўствам хатні арышт як прэвентыўная мера ўвогуле не прадугледжаны. Між тым з лістапада 1997 года, пасля вызвалення з ізалятара КДБ, дзе Віннікаву пратрымалі амаль 10 месяцаў, яна фактычна знаходзіцца менавіта ў стане арыштаванай. Мяркуйце самі. У яе кватэры дзень і ноч дзяжураць супрацоўнікі Упраўлення аховы дзяржаўных установаў, яны ні на хвіліну не выпускаюць Віннікаву з дому і «фільтруюць» усіх яе наведвальнікаў. Нават калі звоніць тэлефон, трубку падымаюць спачатку міліцыянты, якія і вырашаюць, будзе Віннікава размаўляць ці не. Міліцыя ж правярае і ўсе прадукты, якія дастаўляюць у кватэру. Што гэта, як не арышт?

Праўда, пракуратура Беларусі вуснамі яе кіраўніка Алега Бажэлкі па-іншаму трактуе ўтрыманне Віннікавай у хатніх умовах пад вартай. *«Віннікаву ахоўваюць ад магчымых замахаў на яе жыццё, гэта ніякі не арышт»,* — заявіў Алег Бажэлка. У нечым з генпракурорам можна пагадзіцца. Сапраўды, Віннікаву не столькі арыштавалі, колькі захапілі ў закладнікі і сілай трымаюць, як у той жа Чачні. Толькі там ахвяраў трымаюць у земляной яміне, а ў Мінску — у кватэры на вуліцы Адзінцова. І ролю бандатых баевікоў у нас выконваюць ветлівыя супрацоўнікі аховы дзяржаўных установаў. Вось і ўся розніца.

Колькі гэтае беззаконне можа працягвацца? Як лічаць дактары, якія неаднаразова аглядалі Віннікаву, не вельмі доўга. Гучыць безлітасна, але факт: у мінулым годзе ў Віннікавай знайшлі анкалагічнае захворванне, яе можа выратаваць толькі хірургічнае ўмяшальніцтва, лічаць незалежныя эксперты. Без аперацыі жанчына стане інвалідам, альбо... Аднак патрэбную ёй аперацыю можна зрабіць толькі ў 8-ым клінічным шпіталі, а там, сцвярджае следства, няма ўмоваў на размяшчэнне аховы. У выніку вось ужо другі год Віннікавай адмаўляюць у лячэнні на базе 8-ай клінікі і фактычна пакідаюць яе паміраць у сваёй хаце. Напрыканцы студзеня адвакат Людміла Ульяшына звярнулася з чарговай скаргай на ўтрыманне Віннікавай пад хатнім арыштам у пракуратуру Беларусі і Фрунзенскі раённы суд Мінска. У пракуратуры краіны адвакатцы адказалі, што яе скарга не можа быць задаволеная, і паведамілі, што ў суд скаргу нават не перадавалі.

«Звяртаем увагу грамадскасці Беларусі і ўсяго свету на тое, што ўладамі Беларусі парушаецца права Тамары Віннікавай на ахову здароўя. Жорсткае абыходжанне з ёй мы лічым катаваннем, якое пагражае жыццю», — заяўляе Беларускі Хельсінкскі камітэт.

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

Минск приглашает Москву на Балканы

Российское оружие может попасть в Югославию без ведома его создателей

Переговоры в Минске с министром иностранных дел Союзной Республики Югославия Живадином Йовановичем могут ударить рикошетом по международному имиджу Москвы. Как признавался накануне их начала белорусским журналистам председатель комиссии по международным делам палаты представителей республики Александр Козырь, *«переговоры будут вестись, кроме всего прочего, о возможных поставках вооружения».* В первую очередь предназначенных для отражения воздушной угрозы со стороны авиации Североатлантического альянса. При этом вряд ли нужно пояснять, в какой именно стране производится оружие, имеющееся ныне в распоряжении Белоруссии.

Сами по себе российско-белорусские связи в военной области абсолютно легитимны и «прозаичны».

В последнее время активно восстанавливается и порушенная было кооперация военно-промышленных комплексов двух стран. Ряд новейших программ перевооружения российской армии (в том числе и ракетными комплексами нового поколения) попросту невозможен без участия в них белорусских коллег. Наглядным подтверждением этому является прошлогодний указ президента РФ Бориса Ельцина о награждении российскими орденами 17 работников Минского завода колесных тягачей «за большой вклад в создание специальной техники». В свою очередь, белорусский президент Александр Лукашенко в ходе своих визитов в российские регионы не упускает возможности побывать на ведущих оборонных предприятиях. Последний тому пример — его февральский визит в Удмуртию, с которой Беларусь связывает несколько крупных контрактов в оборонной области. Два из них были заключены с Ижевским электромеханическим заводом — известнейшим в России разработчиком и производителем систем ПВО сухопутных войск.

Кстати, это уже далеко не первое подтверждение того, что Беларусь проявляет особое внимание именно к средствам ПВО. В минувшем году Ульяновский механический завод (УМЗ) совместно с белорусским предприятием «Минатор-сервис» приступил к программе модернизации зенитных самоходных установок «Шилка» (презентация новинки пройдет через неделю на международном салоне в Абу-Даби). Специалисты тульского КБ приборостроения трудятся по заказу белорусской армии над модернизацией знаменитого зенитного пушечно-ракетного комплекса «Тунгуска», а то же УМЗ готовит для нее обновленные ЭРК «Бук».

Официальный Минск объясняет свой повышенный интерес к системам противовоздушной обороны нынешней ситуацией на Балканах: действительно, с просьбой о модернизации всех составляющих ПВО Беларуси Минск обратился после прошлогодних угроз нанесения ракетно-бомбовых ударов *NATO* по Югославии. Россия охотно откликнулась на эту просьбу — ведь страны объединяет, кроме всего прочего, интегрированная система совместной противовоздушной обороны. Тем не менее, до сих пор не существует официальных подтверждений того, что от Минска получены твердые гарантии не заниматься реэкспортом российского оружия. Известно, что переговоры на сей счет велись в Минске в мае прошлого года между Александром Лукашенко и возглавлявшим тогда государственную компанию «Росвооружение» Евгением Ананьевым, однако об их итогах ничего не сообщалось.

По мнению экспертов, Беларусь — чрезвычайно активный «новичок» на мировом рынке вооружений. Еще несколько лет назад она вообще не фигурировала в международных регистрах, а вдруг по итогам продаж за 1996 год вошла в престижную десятку мировых лидеров в области оружейного экспорта.

«Известия»

Вобыскі ў Гродне

2 сакавіка супрацоўнікі Гродзенскай пракуратуры, міліцыі і Камітэта дзяржбяспекі правялі вобыскі ў рэдакцыі мясцовай газеты «Пагоня», офісе грамадскай арганізацыі «Ратуша» і лялечным тэатры.

На працягу дзвюх гадзінаў прадстаўнікі праваахоўных органаў абшуквалі рэдакцыю гродзенскай незалежнай газеты «Пагоня». У першую чаргу сышчыкаў цікавілі інфармацыйныя матэрыялы, звязаныя з правядзеннем выбараў прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, прызначаных Вярхоўным Саветам. Яны канфіскавалі рэдакцыйную пошту, архіўныя дакументы, а таксама матэрыялы, датычныя дзейнасці розных палітычных арганізацыяў.

У гродзенскім аб'яднанні «Ратуша» вобыск правяла пракуратура Ленінскага раёна Гродна. Супрацоўнікі пракуратуры дзейнічалі на падставе крымінальнай справы аб знявазе гонару і годнасці прэзідэнта Лукашэнкі, што была заведзеная па факце з'яўлення зборніка карыкатураў Алеся Сурава «У пагоню!», у якім, на думку пракурораў, ёсць малюнкі, што трапляюць пад аднайменны артыкул.

Што ж гэта за «небяспечныя» карыкатуры? Напрыклад, стаіць вядомы літаратурны герой Астап Бэндэр з чамаданчыкам «міжнароднага валютнага фонду» і пытае ў свайго сябра Шуры Балаганава: «Шура, колькі вам трэба грошай для поўнага шчасця?» Або — выява герба, на якой за вяршыка на кані сядзіць амонавец з дубінай. Подпіс: «Новая геральдыка: традыцыі і сучаснасць».

У выніку вобыску было канфіскавана некалькі экзэмпляраў зборніка карыкатураў «У пагоню!», брашура спікера Вярхоўнага Савета Сямёна Шарэцкага «Трагедыя Беларусі», а таксама пратакол паседжання камісіі па выбарах прэзідэнта Беларусі. Аналагічны вобыск быў таксама праведзены ў гродзенскім тэатры лялек, што абурыла ўсю тэатральную трупу.

Сяргей МАКСІМОВІЧ

Віцебск пабагацеў на мільёны долараў

У некалькі мільёнаў долараў ацэньваецца калекцыя твораў Марка Шагала, якую перадала роднаму гораду мастака Віцебску ягоная ўнучка Іда Шагал разам з некалькімі заходнімі калекцыянерамі.

Нагадаем, што творчасць М.Шагала ў савецкія часы лічылася шкоднай, і таму ў Беларусі не захавалася ніводнага ягонага твора. Толькі ў 1990-я гады наша краіна як радзіма сусветна вядомага мастака-мадэрніста пачала атрымліваць у дар творы Шагала, у асноўным — друкаваную графіку. Цяпер Віцебску належаць больш за 70 твораў Шагала. Амаль усе яны — 72 гравюры — прадстаўленыя ў пастаяннай экспазіцыі віцебскага музея Шагала. Не стае толькі некалькіх твораў, згаданых у спісе дароў доктара Мандэля: іх таямнічае знікненне было выяўлена больш за год таму. Дагэтуль лёс бясцэнных рарытэтаў не высветлены.

БелаПАН

Завод спыніўся без святла

Завод «Бабруйсксельмаш» вымушаны спыніць сваю асноўную вытворчасць, бо энергетыкі апячаталі цэхі прадпрыемства за даўгі.

Завод завінаваціўся за электрычнасць 1 мільярд рублёў. Грошай у прадпрыемства хранічна не хапае. Цяпер рабочыя, прыходзячы на працу, грэюцца без справы ля печак-буржуек.

Магілёў шалее

Ужо 3 выпадкі шаленства з пачатку года зафіксаваныя магілёўскімі медыкамі. Шпіталізаваныя 7 чалавек, якія мелі кантакт з шалёнымі жывёламі, яшчэ пяцёра пацыентаў праходзяць курс уколаў.

Камунальныя службы пачалі масавы адлоў бадзяжных сабакаў і катоў, а ветэрынары ў масавым парадку робяць прывіўкі хатнім пестунам.

Шчаслівая Ліза

У Магілёве гадавалая дзяўчынка Ліза звалілася з 9 паверху, але атрымала ўсяго толькі лёгкае сатрасенне мозгу.

Як высветлілася, пакуль бабуля гатавала абед, Ліза выйшла на балкон, ускараскалася там на крэсла, але не ўтрымалася на вышыні. Выратавалі дзяўчынку галіны дрэваў і снег.

Пасля здарэння дзяўчынку адвезлі ў бальніцу, але медыкі лічаць, што здароўю шчаслівай Лізы нічога не пагражае.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Николай ХАЛЕЗИН

Новая Беларусь

Мы станем такими, какими захотим

Каждый человек имеет право на жизнь, на свободу и на личную неприкосновенность.

Всеобщая декларация прав человека (ст.3)

Прошло 5 лет, и мы с вами не заметили, как втянулись в игру, которую предложил первый в нашей жизни президент. Мы живо принялись изучать его характер и пристрастия, его достоинства и пороки. Мы реагировали на его декреты и указы; краснели от его высказываний и поступков; внимали и неистовствовали. Но мы с вами забыли о главном — о собственной жизни, о жизни в новой стране, о строительстве той страны, о которой мечтали.

Конец иллюзий

Вот и наступило похмелье. Мы поняли, где оказались — страна заворчала очередями и закипела изголодавшейся провинцией. Любовь к вождю сменилась сомнениями и постепенно перерастает в ненависть. Рейтинг президента только за ноябрь-декабрь снизился на 11%, и роста доверия среди населения больше не будет. Все интеграционные потуги союзных глав государств, которые раньше приводили к росту популярности, ныне — забава для идиотов.

Совсем недавно средняя зарплата белоруса составляла 100 долларов, а пенсия — 40. Сегодня эти цифры снизились до 30-и и 9-и соответственно. Весна усугубит ситуацию. Правительство напечатает несколько триллионов «посевных» рублей, и остановить гиперинфляционную вакханалию не сможет никто.

«Злокачественная толерантность» белорусов, похоже, начала излечиваться. Лишь за последний месяц численность тех, кто готов выйти на улицу, чтобы защитить свои права, увеличилась почти на 10%. Причем прирост зафиксирован не за счет радикального Минска, а за счет тихой провинции.

По мере усиления эскалации власть начинает агонизировать. Что может натворить нынешний режим, лишающийся рычагов управления, сегодня не предсказжет никто. Одно можно сказать точно — **в этом году ситуация изменится**. И изменится радикально. Помимо экономического, этому будет способствовать и политический кризис. На 16 мая Верховный Совет назначил президентские выборы, а 20 июля истекает срок полномочий президента, который уповает лишь на силовое решение конфликта. Подобные методы привели к падению всех просоветских режимов восточной Европы. Не станет исключением и наш.

Уроки новейшей истории

Чтобы понять, что ждет нас дальше, нужно вспомнить отдельные моменты нашей истории последних десяти лет. Все эти годы мы одерживали победы, которые оборачивались поражениями.

1988 год. Белорусский Народный Фронт впервые поднял вопрос о государственном суверенитете, национальной символике и отстранении от власти КПСС. Подобные тезисы казались тогда крамольными и утопическими. Спустя всего лишь два года была принята декларация о независимости, а БНФ стал основной политической силой в стране.

1991 год. Весной на улицы Минска вышли десятки тысяч рабочих, требующих изгнания парткомов с территории предприятий и проведения экономических реформ. Вскоре парткомы испарились, над государственными учреждениями затрепетали бело-красно-белые флаги, а лидеры КПБ присягли на верность БНФ, опасаясь репрессий. Это был романтический период возрождения белорусской государственности. Именно тогда страна могла пойти по тому пути, который выбрали Чехия и Польша. Но для этого нужно было знать, какую же страну мы хотим построить. Подсознательно мы понимали, что обретения независимости и уничтожения компартии недостаточно для нормальной жизни, но не удосужились обсудить, **как** мы будем жить и в **какой** стране. А так как свежих идей не было, то воплощать **свою** программу принялись коммунисты, размалеванные под демократов.

1994 год. Псевдорыночная номенклатура всем до чертиков надоела. Вроде и атрибуты демократии присутствовали в нашей жизни, и жизнь вроде бы начала улучшаться, но что-то мешало нам, словно крошки в кровати. Этими «крошками» была ворующая номенклатура. Если сравнить те объемы воровства с нынешними, то можно сказать, что они отличаются как «карманник», шарящий в кармане пассажира троллейбуса, от «медвежатника», вскрывающего сейф национального банка. Но тогда казалось, что причина всех наших бед в этих «голубых воришках», терпеть которых белорусы больше не могли. Правда, и размышлять на тему «А что дальше?» не хотели. К тому же желание «победить» премьер-министра Кебича было настолько сильным, что проголосовали за человека, в программе которого был, по сути, один пункт — «воров пересажаем и заживем припеваючи».

1999 год. Мы снова победим. Победим, потому что **так жить больше нельзя**. Но спросите себя: «а не придет ли на смену одному демагогу другой? И не начнем ли мы бороться в очередной раз **против**, вместо того, чтобы один раз побороться **за**?».

Чего мы хотим?

Каждый из нас, представляя себе государство, в котором хотел бы жить, уверен, что Беларусь такой страной стать не может. Так же десять лет назад думали и наши соседи — венгры, поляки, чехи, прибалты. Но они, в отличие от нас, боролись не **«против»**, а **«за»**. За право построить государство, в котором хотелось бы **жить**, а не **выживать**. И они добились своего, сначала построив эту страну у себя в головах, а затем воплотив эту мечту в жизнь. И нам, белорусам, стоит сначала представить, в какой стране и как мы хотим жить. А для этого стоит ответить на целый ряд вопросов.

Мы идем в ногу со всем остальным миром или выбираем свой оригинальный путь? Мы часть Европы или по-прежнему хотим оставаться под крылом России? Мы миролюбивая маленькая страна или хотим иметь в своем арсенале ядерное оружие как аргумент для достижения своих целей? Мы интернациональное государство или ярковыраженные славянофилы? Мы терпимы к различным религиозным конфессиям или хотим видеть на своей земле преимущественно православные храмы? В конце концов, мы открытое общество или нам нравится жить за «железным занавесом»?

И если мы хотим жить в открытом обществе, то перед нами встает целый ряд других вопросов, требующих ответов.

Мы за институт президентства или за парламентскую республику? Пора ли нам вводить частную собственность на землю? Хотим ли мы введения судов присяжных? Какими мы хотим видеть милицию и спецслужбы? Готовы ли мы отказаться от применения смертной казни? Нужны ли нам профессиональная армия и альтернативная воинская служба? Как реформировать системы образования и здравоохранения? Что мы можем сделать для инвалидов, чтобы они не чувствовали себя обделенными? Как добиться того, чтобы пожилые люди, выходя на пенсию, могли вести достойную жизнь?

Очевидно, что реформированию должны быть подвергнуты все области жизнедеятельности: от институтов власти до отдельных субъектов хозяйствования. Понятно и то, что все они должны находиться под жесточайшим общественным контролем.

Мы обязаны, наконец, сделать выводы из наших побед, ставших нашими поражениями. Нам необходимо обсудить на страницах газет, каким путем пойдет наша страна после того, как нынешний президент покинет свой пост.

Среди нас есть много тех, кто не видит себя в политике, но является профессионалом в какой-либо области. Их мысли и идеи необходимы новой стране. Не исключено, что некоторые из них достойны занять места в новых органах власти. Посредством такой дискуссии может сложиться команда единомышленников, которая и поможет подняться нашей стране с колен.

Скажите свое слово те, кто знает, что нам делать с нашей страной!

Газета НАВІНЫ открывает на своих страницах дискуссию под рубрикой «НОВАЯ БЕЛАРУСЬ». Если вам есть что сказать о строительстве нового государства; если вам не безразлично, в какой стране мы будем жить; если вы знаете, как реформировать органы власти или отдельные отрасли жизнедеятельности — пишите. Наиболее интересные статьи, проекты и мысли мы обязуемся донести до читателей нашей газеты.

Кому не дал бог, у того отнимут чиновники

В этом мире никто не застрахован от болезней и несчастья. Но самая большая беда обрушивается на людей, если печатью болезни и несчастья помечены их дети, если это несчастье роковое — обрекающее ребенка на пожизненные страдания. Ребенок-инвалид или ребенок с патологией психофизического развития — трагедия. Родители не могут дать своим детям то, что не дала им или исказила в них природа. Мать и отца таких детей всегда ужасает мысль о том будущем времени, когда их дети станут взрослыми, окажутся один на один со своей бедой — без родительской заботы и брошенные на произвол судьбы государством. Потому что государство в облике своего институционально уполномоченного министерства образования уже сейчас сворачивает свою заботу о несчастных до минимума.

Родители 70 таких детей прислали в редакцию НАВІНаў коллективное письмо. Они пишут: *«Мы дважды обращались к Президенту Лукашенко А.Г., но ответа и помощи не дождались». «На приеме в администрации Президента 29 декабря 1998 г. у тов. Гурина В.В. мы не были услышаны».*

Обращение в рядовые чиновные инстанции — управление образования Минского горисполкома получило ответ, который подписал начальник управления Г. Петрович. Об этом ответе родители 70 детей отзываются так: *«Нас возмутила и очень расстроила отписка руководителей управления образования, в которой все перевернуто с ног на голову. А за промахи и упущения в их работе должны отвечать родители и их больные дети».*

В чем суть конфликта, который не захотела разрешать администрация президента РБ? Родители 70 детей, которые обучаются (понедельно находятся) в школе-интернате № 8 для детей с особенностями психофизического развития и детей-инвалидов, опротестовывают решение Минского горисполкома № 1272 от 2 декабря прошлого года, которое отбирает дом у одних детей-инвалидов и передает другим детям — сиротам и сиротам-инвалидам. Прежний контингент учащихся интерната частично переводится в школу-интернат № 11, но в качестве «приходящих классов» (то есть приводимых за руку родителями или бабушками). Родители пишут, что «приходящая» форма обучения в интернате № 11 для их детей неприемлема, потому что имевшие место эксперименты с приходящими детьми имели печальный или трагический исход (одна девочка-инвалид по дороге в школу погибла под колесами автомашины; ученик 7 класса, возвращаясь из школы домой, заблудился, более суток был в розыске и чуть насмерть не замерз на улице; малое понимание реальности легко превращает детей в жертв малолетних преступников). Интегрированное обучение (совместное, в одном здании и на одном этаже) в школах со здоровыми (физически) детьми все больные дети и дети-инвалиды вспоминают с ужасом (здоровые сверстники их били, оскорбляли, унижали и т. п.).

Родители спрашивали управление образования Мингорисполкома, кто и на каком основании позволил коммерческим структурам приватизировать отнятое у детей-сирот здание школы-интерната № 4, а также детские сады № 208 и № 415, где могли быть размещены с полными удобствами те дети-сироты и сироты-инвалиды, которых управление образования спланировало поместить в здании школы-интерната № 8. В случае такого разумного решения не пришлось бы разрушать стабильность коллектива учащихся, которые учатся в интернате № 8. Для этих де-

(Окончание на стр.5)

Беларусь – наш беларускі дом

Праграмная заява старшыні БНФ

Зянон ПАЗЬНЯК

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, спаўняючы Канстытуцыю, аб'явіў выбары прэзідэнта. Гэтая пастанова канстытуцыйная з пункту гледжання права і не супярэчыць закону. Яна правамоцная ў існуючых абставінах.

Беларускі Народны Фронт «Адраджэньне» дзейнічае па Канстытуцыі і кіруецца канстытуцыйнымі законамі. Зыходзячы з гэтага, Беларускі Народны Фронт «Адраджэньне» прымае ўдзел у выбарах і прапанаваў мне выставіць сваю кандыдатуру на пасаду прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Гэтым паведамленнем сведчу аб сваім рашэнні прыняць удзел у выбарах у якасці кандыдата на пасаду прэзідэнта Беларусі і лічу патрэбным сказаць наступнае.

Стварыць нармальную беларускую ўладу, якая б выяўляла і абараняла інтарэсы беларускай нацыі, у цяперашніх абставінах практычна вельмі цяжка, пакуль Беларусь застаецца прэзідэнцкай дзяржавай з прырытэтам прэзідэнцкіх правоў. Досыць прэзідэнцтва! Улада павінна быць збалансаваная на прынцыпах парламенцкай рэспублікі, дзе функцыі прэзідэнта абмежаваныя, ураўнаважаныя парламентам, альбо адсутнічаюць зусім.

Стварыць нармальны беларускі парламент, які б быў дэмакратычны і зыходзіў з беларускіх нацыянальных інтарэсаў, у існуючых абставінах нерэальна, пакольк ён будзе выбірацца па мажарытарнай сістэме. Павінна быць прапарцыйная альбо змешаная сістэма выбараў.

Гэтыя два пытанні можна вырашыць уладнымі метадамі знутры. Ініцыятарам жа змянення прэзідэнцкай улады павінен стаць прэзідэнт.

Я лічу, што трэба ствараць канстытуцыйныя ўмовы для ліквідацыі антыбеларускага рэжыму і выкарыстаць іх дзеля вызвалення ад дыктатуры.

Прыняўшы рашэнне аб удзеле ў выбарах прэзідэнта, аб'яўленых Вярхоўным Саветам, я зыходжу з палітычнай неабходнасці такога кроку і з рэальнасці перамогі на выбарах.

Цяперашняя ўлада ў Беларусі ўтварылася на нянавісці, матэрыялізме, савецкім рэваншызме і ашуканстве. Апора была зробленая на прымітыўную свядомасць. З яе глыбіняў на паверхню выцягнулі і легалізавалі самыя цёмныя інстынкты, заганы, азлобленне, зайздрасць, эгалітарызм, агрэсіўную непавагу да нацыянальных каштоўнасцяў і духоўных ідэяў.

Але нянавісць не стварае. Прымітыўнае не спараджае дасканалага, ніякае — вялікага, а здрада — веры. Відаць, шмат каму спатрэбіліся пяць пакутных гадоў паніжэння, каб зразумець гэтыя простыя ісціны.

Мы павінны вярнуцца да нашых традыцыйных беларускіх духоўных здабыткаў, да ўпэўненасці ў сабе, да праўды, выпрабаванай гісторыяй.

Нашым найвялікшым нацыянальным дасягненнем з'ўляецца нашая дзяржава. Страта дзяржавы, яе незалежнасці ёсць страта саміх сябе. Ніякія планы аб нармальным жыцці, нават толькі матэрыяльныя, нават самыя простыя, нельга ажыццявіць, не маючы сваёй дзяржавы, свабоды і незалежнасці.

Нашым найвялікшым нацыянальным сведчаннем, найвялікшым дасягненнем і сродкам культуры ёсць нашая беларуская мова. Калі мы хочам застацца жывым народам, мы павінны дзяржаўна яе шанаваць.

Тыя, хто да 1995 года бясконца ёрнічаў і шыпеў на беларускі сцяг, тыя, хто дэманстратыўна высмейваў за абарону сцяга, як за нязначную справу, Беларускі Народны Фронт «Адраджэньне» («ім бы толькі флажкі»), тыя, захапіўшы ўладу, першае, што зрабілі, — адмянілі, парвалі, зганьбілі нацыянальны сцяг і... трапілі ў нашае сэрца. У сэрца — бо правялі фальшывы, незаконны, скамарошы рэферэндум, каб прынізіць народ. І прынізілі.

За сцяг нармальныя людзі ахвяруюць жыццём, бо гонар важнейшы за смерць. Пасля ліквідацыі дыктатуры, у той жа дзень, будуць вернутыя нашыя святыя беларускія сімвалы: бел-чырвона-белы сцяг і герб Пагоня. Мы вернем іх на пасад урачыста пад перазвон званоў, малітвы і песні. Мы вернем іх навечна.

Пасля ліквідацыі дыктатуры мы адразу адновім беларускія школы, садкі, ліцэі, усю асвету і адукацыю. Мы спынім акупацыйную дыскрымінацыю па беларускай мове і міліцэйскі разбой. Мы падтрымаем таксама нацыянальныя меншасці і іхнія моўна-культурныя інтарэсы.

Будзе адроджаная беларуская вышэйшая адукацыя і беларуская навука, паднятыя прыярытэт настаўніка і вучонага, бо адукацыя і інтэлект ёсць цяпер найвышэйшая вытворчая сіла. Будучыня належыць разумным.

Збудаваўшы храм беларускі ў душы, мы зможам збудаваць нацыянальны дабрабыт і нацыянальную эканоміку. Без народнай салідарнасці, без нацыянальнай свядомасці, без духоўных традыцыяў эканамічныя планы — міраж, марныя спадзяванні.

Каб мець хлеб — не хлеба мусім шукаць, а Беларусі, не каўбасы, а Бога. Што такое эканоміка без маралі — пагляндзіце на ўсход, на Расію. Гэта тое, на што нельга стаць падобнымі.

Багатая краіна тая, дзе багатыя людзі. Нашая эканамічная палітыка будзе накіраваная на тое, каб беларус багацеў. Усім будзе гарантавана працаваць, вытвараць, прадаваць і купляць. Будзе ўведзены стымуляцыйны прынцып вызвалення ад падаткаў, сістэма льготных падаткаў і рацыянальная сістэма падаткаабкладання, накіраваная на развіццё і хуткі ўздым індывідуальнай працы і прадпрымальніцтва.

Пенсіянер, памятай! Калі побач з табой у выніку разумнай энергічнай працы ў вытворчасці ці ў гандлі разбагацеў сусед, ён не вораг табе, не «крывасмок», не «жульё», а прыяцель. З свайго даходу ён плаціць падаткі ў бюджэт, а з бюджэту — табе пенсія.

Беларусам трэба ўмець не толькі працаваць, але і арганізоўваць працу, ствараць вытворчасць, кіраваць прадпрымальніцтвам, гандляваць і лічыць грошы. Інакш — багацце не створыцца. І калі з'яўляюцца такія ўмелыя людзі ў грамадстве — радуйцеся.

Беларускі Народны Фронт «Адраджэньне» мае ўстойлівую эканамічную праграму развіцця Беларусі і шэраг надрукаваных законапраектаў. Яны шмат каму вядомыя. Таму я не буду на іх спыняцца. Тым больш, што няма сэнсу гаварыць пра эканоміку, калі не казаць пра Беларусь.

У эканоміцы мяне клапоцяць перш за ўсё людзі, бо без людзей, ці абы з кім, ніякія эканамічныя праграмы не рэалізуеш. Мы павінны будзем вельмі ашчадна адносіцца да кіраўнікоў і спецыялістаў вытворчасці — было б жаданне працаваць.

Галоўная сфера — сельская гаспадарка. Гэта наш грунт і важная крыніца багацця. Калгасы могуць быць ператвораныя ў рынкавыя гаспадаркі з вялікай свабодай дзеяння і спрыяннем з боку дзяржавы. Абаперціся тут можна толькі на тых сельскіх людзей, што ёсць. (На працаўнікоў, кіраўнікоў, спецыялістаў.) Іншых няма. Таму рэформы павінны быць для людзей, а не для рэформаў.

У пачатку 1997 года, напярэдадні авантуры з руска-беларускай «інтэграцыяй», кожнаму «вертыкальнаму» начальніку ў кабінет быў разасланы мой ліст, дзе ўсіх заклікалі супрацьдзейнічаць анексіі Беларусі. Было падкрэслена, што захаванне патрыятычнай беларускай дзяржаўніцкай пазіцыі ўлічыцца пасля ліквідацыі рэжыму; гарантуецца праца і пасада. У тым ліку будуць ліквідаваныя дасье. Цяпер я магу толькі пацвердзіць сур'ёзнасць намераў, выкладзеных у тым лісце. І шкада, што некаторыя аднесліся да яго няўважліва. Зрэшты, яшчэ не позна.

Тры гады палітычнай дзейнасці на Захадзе шмат высветлілі для мяне: што такое Захад, што варта пераймаць, а чаго нельга. Мы, беларусы, народ еўрапейскай гісторыі і культуры. Нам трэба аднавіць моцную, культурную і заможную Беларусь, пабудаваць наш крэпкі Беларускі Дом. Калі мы будзем гэта рабіць нават мінімальна разумна, то Захад нас падтрымае. І ніхто не стане пры гэтым пагражаць нашаму суверэнітэту і нашай незалежнасці. Калі ж мы паставім сябе несамавіта, зглумім сваю культуру і эканоміку і дазволім, як у Расіі, усё раскрадаць, мы ў лепшым выпадку станем спажыўцамі заходніх адкідаў вытворчасці ды мас-культуры і будзем глядзець, як нашымі дочкамі камплектуюць заходнія бардакі.

Мы не пацягнемся ў Еўропу галоднымі і не пойдзем пакрыўджанымі. Беларусь будзе такой, як мы зробім. Мы станем гаспадарамі, а не збяднелымі родзічамі. Нашая беларуская дзяржава ёсць наш Дом, наш Храм і нашая Крэпасць. Калі мы ўмацуем яе нашым розумам і працай, мы пачнем сябе паважаць.

Беларуская замежная палітыка мусіць зыходзіць з беларускіх нацыянальных інтарэсаў. Мы спынім усе спробы з боку Расіі анексаваць Беларусь і навязваць нам свае «садружнасці» ды «саюзы». Але мы не зачынім расіянам дарогу на Захад і ўлічым іхныя інтарэсы пры ўмове павагі да нашай краіны і нормаў міжнароднага права.

Шмат страціла Беларусь за пяць гадоў прамаскоўскага рэжыму. Спатрэбіцца час, каб істотна палепшыць гаспадарку і эканамічны стан у дзяржаве. На месяцы стаўць — немагчыма, бо ідзе разбурэнне. Калісьці ў пачатку 90-х гадоў антыбеларуская прапаганда мне закідала: «ён хоча зрабіць як у Польшчы». Што сталася потым у Польшчы — вядома. Толькі Польшча для нас слабы прыклад. Мы самі можам стаць прыкладам для іншых. Дзеля гэтага трэба, здавалася б, няшмат — павярнуць у сябе, у сваю нацыю, у свае магчымасці, у сваю дзяржаву, у Беларусь.

Зварот да выбаршчыкаў

По ўсёй Беларусі разгарнулася перадвыбарчая кампанія па выбарах прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, прызначаных Вярхоўным Саветам на 16 траўня 1999 года. Ва ўсіх раёнах сфармаваныя раённыя выбарчыя камісіі, дзейнічае Цэнтральная Выбарчая Камісія на чале са сп. Віктарам Ганчаром, адбываецца вылучэнне кандыдатаў на пасаду прэзідэнта. Цэнтральнай Выбарчай Камісіяй зарэгістраваная ініцыятыўная група па вылучэнні сп. Пазьняка Зянона Станіслававіча кандыдатам у прэзідэнты Рэспублікі Беларусь.

Каго хвалюе лёс Бацькаўшчыны, хто шануе закон і справядлівасць, мы заклікаем уключыцца ў працу і дапамагчы ініцыятыўнай групе сп. Пазьняка З.С. Просім звяртацца на адрас: 220005, Мінск, вул. Варвашэні, 8, тэл. 284-50-12.

Кіраўнік ініцыятыўнай групы
С.ПАПКОЎ

Для кожнай краіны, якая вызвалілася ад той ці іншай ступені залежнасці, паўстае пытанне, як найхутчэй дастаць свайго натуральнага рэжыму існавання. Гэта залежыць ад спеласці грамадства, ступені былой залежнасці, еднасці народа, пераканананасці ў слушнасці абранага шляху і волі кіраўніцтва.

Пасля падзення сацыялістычнага лагера для краінаў так званай Усходняй Еўропы, на першым этапе, не было праблемай вызначыць сваю дзяржаўную ідэалогію, бо яны ў іхняй свядомасці і былі Еўропай, хаця і ўсходняй. Ніхто з іх нават не разглядаў варыянтаў існавання па-за Еўрапейскай Супольнасцю. Гэта, па сутнасці, стала і ёсць іхняй ідэалогіяй. Любы з усходнееўрапейскіх постсацыялістычных урадаў, няхай самы левы, як у выпадках з Румыніяй, Балгарыяй ці Албаніяй, марыў і марыць і са скуры вылузваецца, каб як найхутчэй умацавацца ў структурах Аб'яднанай Еўропы. Альтэрнатывы такому шляху не было, як не было пытанняў і з палітычнай воляй новых лідэраў, якія адчувалі трывалую глебу пад нагамі.

Суплёт нацыянальных ідэяў

Для краінаў былога Саюза вырашэнне задачаў дзяржаўнай ідэалогіі адбываецца больш складана.

Але стратэгічная мэта гэтых краінаў, прынамсі тых, што геаграфічна знаходзяцца ў Еўропе, такая ж — Еўропа. Іншая справа ступень уласнай важкасці ў гэтай супольнасці. З гэтай праблемай ужо сутыкнуліся краіны былога сацлагера. Праблема ўзаемадачыненняў еўрапейскага Захаду і Усходу, сцішаная яднальнай эйфарыяй, нікуды не знікла. Міраца са становішчам «меншага брата» ў дэмакратычнай Еўропе таксама непрыемна, як пры Савецкай імперыі. Пакуль, пасля палітычнай інтэграцыі, што задаволіла ўсіх, дзяліцца сваімі эканамічнымі інтарэсамі еўрапейскі Захад не надта прагне. Гэта натуральна — паважаюць моцных. Нешта падобнае на супольнае адстойванне сваіх інтарэсаў сярод краінаў еўрапейскага Усходу прамільгнула разам са стварэннем Вышаградскай групы, але, не паспеўшы развіцца, неяк згасла. Відаць, у гэтага праекта былі не толькі добразычліўцы. Сёння кожная краіна Усходу вырашае, з большым ці меншым поспехам, свае праблемы сама, пасля вяртання ў Еўропу не маючы выразнай ідэалагічнай схемы, што робіць немагчымым якаснае вырашэнне палітычных і эканамічных задачаў. Тая ж хвароба і ў краінаў, так бы мовіць, былой Савецкай Еўропы.

Прыбалты дзякуючы нацыянальнай ідэі дамагліся незалежнасці яшчэ за часам СССР і здолелі супрацьстаяць расійскай блакадзе. Нягледзячы на складаную міжэтнічную сітуацыю, яны далей выкарыстоўвалі знаёмую ідэалагічную схему вяртання ў адзіную Еўропу. Але што цяпер... Калі Эстонія мае надзейнае лобі, то Літва і Латвія апынуліся ззаду. Еўрасаюз трымае іх на адлегласці, матывуючы гэта недасканаласцю палітычных і эканамічных законаў, што не перашкаджае яму мець у сваіх шэрагах Турцыю, дзе праблемы з эканомікай і дэмакратыяй непараўнальна большыя. Гэта не можа не крыўдзіць. Латвія і Літва аб'ектыўна не могуць дазволіць сабе тую ступень ліберальнасці, якую хітра патрабуе Еўрасаюз. Пад бокам Расія. Але і больш патрабавальна адстойваць свае інтарэсы таксама не ў сілах. Па сутнасці гэтыя краіны — частка нейкага большага еўрапейскага арганізма, без якога ім не можна выкарыстаць свой патэнцыял. Пасля вяртання ў Еўропу іх дзяржаўная ідэалогія таксама патрабуе абнаўлення.

Украіна, выкарыстаўшы палітычны досвед ідэолага ЦК КПУ Леаніда Краўчука і волю часткі свайго насельніцтва да незалежнасці, якая грунтавалася на нацыянальнай ідэі, цвёрда акрэсліла сваю адасобленасць ад Расіі. Гэта, праўда, каштавала студэнцкіх хваляванняў, ахвярных сутыкненняў пры пахаванні Патрыярха УПЦ і ўдзелу УНА-УНСО ў чачэнскай вайне. Пройдзе яшчэ нейкі час, і Украіна вырашыць праблему мовы, але далей, відавочна, Украіна паўстане сам-насам з тымі ж праблемамі, што і балтыйскія краіны. Дзяржаўнай ідэалогіі Украіны патрэбная будзе новая форма, якая б уключала нацыянальную ідэю і адпавядала б ментальным, палітычным і эканамічным памкненням новапаўсталай усходнееўрапейскай краіны.

На працягу васьмі гадоў, з часу ўзнаўлення незалежнасці, дзяржаўнай ідэалогіяй Беларусі на дзяржаўным узроўні сур'ёзна не займаліся, выключаючы вышаградскую прамову Мечыслава Грыба, на той момант Старшыні Вярхоўнага Савета... Дзяржаўнай ідэалогіяй спрабуюць заняцца зараз, калі стала відаць дно дзяржаўных рэсурсаў — маральных, эканамічных, палітычных. Сурагаты ў выглядзе вяртання старой савецкай ідэалогіі ці спробы стварыць новую, засанаваную на панславізме, беларусамі адпрэчваюцца. Гэта значыць, што падобныя варыянты не грунтуюцца на сапраўднай глебе — нацыянальнай ідэі. Гэта значыць, ка. Амаль пагалоўна маладзёжныя незалежныя, андэграўндавыя, контркультурныя праекты так ці інакш выкарыстоўваюць нацыянальную ідэю і арыентаваныя на Еўропу, а не на Расію. Але самае галоўнае, пераважная бальшыня дзяржаўнага чынавенства валодае мовай, хаця свядома гэтага не афішуе, гэта значыць, чынавенства рыхтуе сябе да магчымай змены ўлады. Такім чынам мы рыхтуемся да змены курсу, мы Еўропы не прымі-

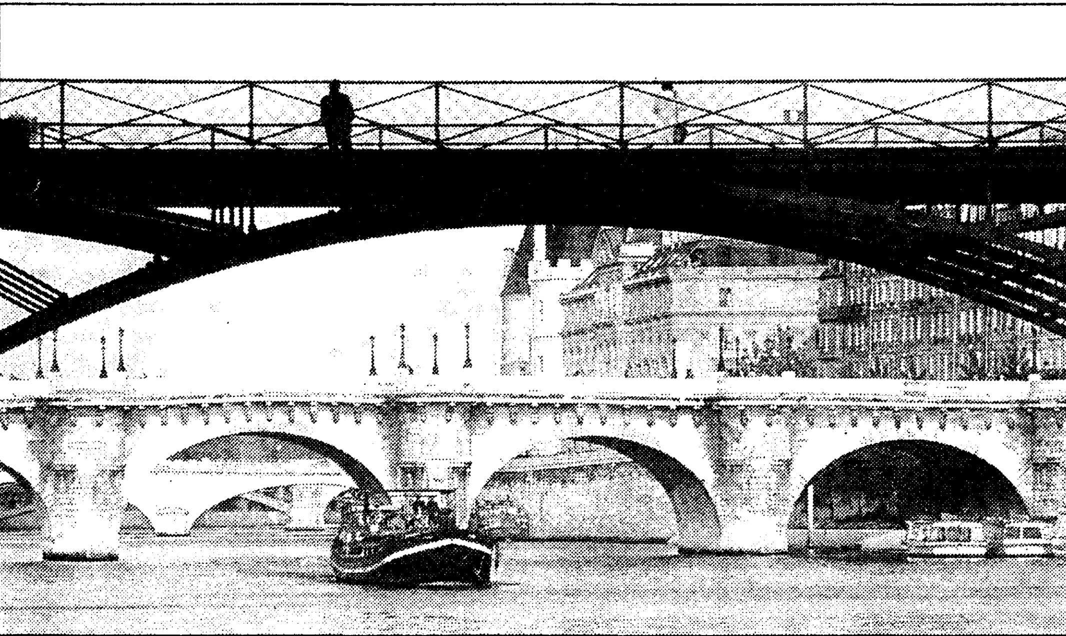

што на сучасны момант альтэрнатывы нацыянальнай ідэі як дзяржаўнай ідэалогіі няма, як няма альтэрнатывы вяртанню ў Еўропу. Прынамсі моладзь за гэта агітаваць не трэба, пра што сведчаць сацыялагічныя апытанні апошняга часу, а новая ідэалогія ствараецца менавіта для яе. Сёння пры самай неспрыяльнай пазіцыі кіраўніцтва краіны ідэя беларускага дому, сапраўднай, а не дэкларатыўнай, незалежнасці ў свядомасці людзей, асабліва моладзі, дастаткова папулярная. Памянялася стаўленне да носьбітаў мовы: гэта ўжо не прыкмета «калхоза», гэта прымета, прынамсі, адукаванага чалавенем, вядома, калі носьбітаў новай ідэалогіі не будуць вынішчаць фізічна, што ў нашай гісторыі здаралася.

Беларусь, у адрозненне ад тых жа краінаў Балтыі, не мела досведу існавання ва ўмовах праваканcерватыўнага нацыянальнага рэжыму, які мусіць быць закліканы канчаткова сцвердзіць нацыянальныя прынцыпы ва ўнутранай палітыцы дзяржавы. Гэты рэжым на падыходзе. Зразумела, ён магчымы толькі пры моцным прэзідэнце, таму пражэкты БНФ пра абмежаванне прэзідэнцкай улады варта пакінуць у спакоі, і трэба быць падрыхтаваным да таго, што некаторыя правы і свабоды ў часе ста-

наўлення нацыянальнай дзяржавы будуць абмежаваныя і таксама, як у Латвіі, будуць не зусім адпавядаць стандартам ліберальнага еўрапейскага Захаду. Захад забыў ужо, калі выбраўся з-пад таталітарызму, а мы з яго спрабуем выбрацца сёння.

Нацыянальная ідэя ў чыстым выглядзе неабходная для аднаўлення фактычнай незалежнасці, да палітычнага вяртання ў Еўропу, далей Беларусь паўстае перад праблемамі суседзяў.

Відаць, найгоршае становішча з дзяржаўнай ідэалогіяй у Расіі. Ідэя расійскага месіянства, якая служыла працяглы перыяд дзяржаўнай ідэалогіяй, была заражаная прышчэпваннем ідэі сацыяльнай роўнасці (камунізмам). Гэта ідэалагічная мутацыя, нягледзячы на пачатковы поспех, урэшце падарвала Расію маральна, палітычна і эканамічна. Знайсці новую вартую дзяржаўную ідэалогію ёй не ўдаецца, аднавіць старую таксама. Спробы стварыць ідэалагічных мутантаў, спалучаючы на сваёй нацыянальнай глебе паміраючае чырвонае і збанкрутаванае бруна́тнае, ёсць рэакцыяй на няўдачы ў гэтай галіне. Расія не вытрымвае сваіх межаў, чачэнская вайна гэта падкрэсліла. Расія не мае што супрацьпаставіць ісламскаму фактару ўнутры сябе, які грунтуецца на нацыянальнай ідэі яе мусульманскай часткі, і таму вельмі верагодны ейны распад. Сёння яна перажывае вельмі балючую ломку свядомасці, і ў гэтым ёй можна толькі паспачуваць.

Латвія, Літва, Беларусь, Украіна мусяць стварыць тое, чаго не здолелі адужыць Венгрыя, Чэхія, Славакія і Польшча пасля сустрэчы ў Вышаградзе — новую ідэалогію Усходняй Еўропы, якая б дазваляла як найлепш выкарыстаць патэнцыял краінаў гэтай часткі Старога Свету. Гэта будзе лагічным крокам іхняга развіцця. Краіны гэтага рэгіёна стаяць перад небяспечнай, непрадказальнай, гатовай да распаду Расіяй — з аднаго боку, і некаторым абмежаваннем сваіх, перад усім эканамічных інтарэсаў, — з боку добраўладкаванага Захаду.

Беларусь мусіць замкнуць разрыў у гэтым ланцугу. Як будзе называцца новае саюзнае ўтварэнне, не мае значэння, важна тое, што Беларусь мусіць зарабіць на гэтым свой ідэалагічны, палітычны і эканамічны капітал і дапамагчы зарабіць яго сваім суседзям па «Савецкай Еўропе». Новы Усходнееўрапейскі Саюз мусіць быць гатовым прыняць да сябе тых, хто пажадае, з постсацыялістычных суседніх краінаў і еўрапейскіх частак Расіі, калі яна пачне ўсё ж распадацца. Для гэтага будуць усе перадумовы і перш за ўсё моцны фундамент — ментальная сугучнасць краінаў гэтага рэгіёна, саспелых да ўспрыняцця новай ідэалогіі, грунтам якой будзе суплёт нацыянальных ідэяў. Усё вырашыць воля новага беларускага кіраўніцтва.

Д.А.

(Окончание. Начало на стр.3)

тей общая жизнь, наука социального общения в сотни раз важнее, чем для здоровых. В интернате они не одиноки, как дома, в четырех стенах, без сверстников, без друзей, знакомых, без занятий, без совместного дела, совместных игр, то есть без всего, что и делает жизнь ребенка жизнью. Решение выставить детей из ставшего им родного дома возвращает их в атмосферу одиночества, по существу, в камеры-одиночки, где, кроме мамы или бабушки да приходящего на 2 часа учителя, никого. Такое вот у них детство.

Помимо всего, совместная жизнь в интернате помогает развитию этих детей, дает остро необходимые им социальные и трудовые навыки, которые могут хоть как-то обеспечить им жизнь среди здоровых во взрослые годы. Управление образования ответило родителям, что: *«открыть учреждение для детей-сирот на базе дошкольных учреждений не представляется возможным, так как пустующих зданий в настоящее время не имеется. Названные детские сады № 208 и № 415 решением Мингорисполкома выведены из сети дошкольных учреждений системы образования. Кроме того, здания дошкольных учреждений не приспособлены для содержания в них детей школьного возраста».* (Детей дошкольного возраста можно содержать, взрослых дядей и тетей из фирм, торгпредств и т. п. тоже можно содержать в этих «неприспособленных» помещениях, а детей-сирот школьного возраста нельзя?! Нет в этом мире ничего, что смутило бы системой доказательства наших чиновников. — **К. С.**) В качестве утешений для родителей упомянуто то, чего больные дети и дети-инвалиды боятся так же сильно, как взрослые тюрьмы: *«Государственная политика в области специального образования предполагает развитие интегрированного обучения. Всем желающим родителям будет предоставлена возможность обучать детей в специальных классах на базе общеобразовательных школ по месту жительства».* То есть в обычных школах создадут нечто вроде гетто для детей-инвалидов, детей с замедленными реакциями, нарушениями психической нормы, на которые обрушатся со стороны здорового детского контингента волны изощренного издевательства, оскорбительных кличек, насмешек, силового воздействия, поскольку дети, увы, не такие ангелы, как думает о них «государственная политика», желающая сэкономить даже на человеческих несчастьях.

Кому не дал бог, у того отнимут чиновники

Можно много цитировать из сладкоречивого ответа управления образования родителям горемычных детей. Но сквозь сироп заботливых слов явно проступает контур передела собственности министерства образования, экспроприации у бедных больных и инвалидов, сирот в пользу богатых, здоровых и бессовестных. По отношению к детям, каждый отнятый у них под посольство, фирму, торгпредство и т. д. сад, ясли, школа-интернат — элементарная подлость, как бы это не оформлялось документами и не доказывалось ситуацией в стране и санитарными нормами(не приспособлено!). Таких освобожденных от детей садиков и школ сегодня намного больше по нашим городам и весям, чем требовало сокращение рождаемости от наступающей нищеты. Кому-то значит выгодно, чтобы больные дети и дети-инвалиды сидели взаперти дома, чтобы дошкольников смотрели бабушки, а отнятые у них здания увеличивали через продажу или арендную плату городской бюджет, а не «сокращали» его по статьям расходов на народное образование и здоровье. Власти, которые хотят сэкономить (иначе говоря — нажиться) на несчастных детях, больных расстройствами ЦНС, сами страдают хронической патологией психики, души, сердца и совести и требуют усиленного лечения.

Когда-то же припомнятся все подобные издевательства над бедными созданиями, все пролитые этими детьми слезы, и что скажут тогда тети и дяди из управлений. Если чужих детей не жалко и не болит за них сердце, так хоть Бога следует побояться. Он, как известно, долго терпит, да больно бьет. И у чиновников Мингорисполкома, что выводят из оборота здания садов и школ, тоже есть дети и внуки. И они не застрахованы.

Христос, когда терпел страдания на кресте, прошептал: «Отче, прости им, не ведают бо, что творят». Неужто, не ведаете, товарищи продавцы и покупатели детских садов и школ, что творите над несчастными?

К. СУРИН

Ці былі «рускімі» беларусы

Роздум над артыкулам Юрыя Хадыкі «Змест нацыянальнай ідэі»

Эрнэст ЯЛУГІН

З павагай і ўвагай прачытаў эсэ Юрыя Хадыкі «Змест нацыянальнай ідэі». Своечасовая і ёмістая рэч. Але ж менавіта таму, што аўтар — вельмі аўтарытэтная ў патрыятычна настроенага беларускага грамадства асоба, дзеля агульнай справы мушу запярэчыць яму адносна катэгарычнай інтэрпрэтацыі этноніма «русь», які ён не размяжоўвае да таго ж з паняццем «рускі». З эсэ вынікае, што «многія вучоныя» з XIX стагоддзя дарэмна «біліся над таямніцай яго паходжання» і то спрабавалі звязаць з нейкім племем раксаланаў са скандынаўскага вострава Руген, а то і з назвамі рэкаў ды азёраў. Аказваецца, гэтыя болей за дзесятак даследчыкаў, многія з якіх былі бліскучымі вучонымі, больш за сотню гадоў не там шукалі. Але вось варта было ў 50-х гадах бягучага стагоддзя польскаму гісторыку-медыявісту Пашкевічу «абгрунтаваць тэорыю паходжання тэрміну «русь» як вызначэння візантыйскай царкоўнай правінцыі славянскага (?) абраду, для чаго рэлігійныя (?) грэкі скарысталі згадку з Бібліі аб правадыры неакрэсленага паўночнага народа па імені Рош», як усё высветлілася катэгарычна. Аўтар упэўнены: гіпотэза Пашкевіча, што «хрысцільнае імя русь, нададзенае велізарнай сукупнасці плямёнаў, не толькі здымае ўсе супярэчнасці ранейшых гіпотэзаў, але і знаходзіць прамое пацверджанне ў летапісах».

У летапісах? Тады возьмем хаця б занатаванае святым інакам Нестарам, вядомую «Аповесць пра мінулыя часы». Там чытаем: чудзь, славяне ноўгарадскія, крывічы ізборскія і весь запрасілі сабе на княжанне варагаў, што «называліся руссю падобна як іншыя называліся шведы, англы, а яшчэ іншыя — гатландцы». Такое вось дэталёвае тлумачэнне летапісца, каб і сумневу не было — што гэта за «русь». З іншага боку, і раней Ліўтпранд, епіскап крамонскі, які ў X ст. двойчы быў паслом у Канстанцінопалі, адзначаў: «Русаў называем і нарманамі». Можна б дадаць сведчанні арабскіх летапісцаў. А то і самога грэцкага імператара, якія выкарыстаў выдатны даследчык расійскай гісторыі В.Ключэўскі (дарэчы, сын прыходскага святара і вялікадзяржаўнік па перакананнях): «руссю ў X ст., паводле Канстанціна Багранароднага... называўся вышэйшы клас рускага грамадства, пераважна княская дружына, якая складалася ў большасці з тых жа варагаў. Пазней Русь, альбо руская зямля — выраз упершыню з'явіўся ў дамове Ігара 945 г. — атрымала геаграфічнае значэнне». Напомнім, што да ўрачыстай цырымоніі хрышчэння Русі па грэцкім абрадзе было 43 гады, а яе князю ніякай справы не было да таго, як там візантыйскія царкоўнікі плануюць назваць будучую «правінцыю славянскага абраду».

Дарэчы, Ключэўскаму давялося ўпарта змагацца за сваю версію «русізму», бо заўзятыя імперцы лічылі: не да твару «вялікаму народу», няхай сабе і некалі, падпарадкоўвацца прышлым авантурыстам, ды яшчэ праз іх займець этноназву. У савецкі час, калі новае вялікадзяржаўнае ўтварэнне набрала сілу, імкненні «адхрысціцца» ад варажскага «следу» набылі новы імпэт. Праўда, на пачатку, у 20-я гады, яшчэ не рэпрэсаваны прафесар М.Пакроўскі, нягледзячы на свой «марксісцка-класавы» светапогляд, усё ж пагаджаўся са знакамітымі «буржуазнымі» папярэднікамі (Карамзіным, Ключэўскім, Салаўёвым і інш.) адносна варажскага паходжання «рускасці». Ды гэта ж, пісаў ён, «на самой справе не меней і не болей крыўдна, чым тое, што Расіяй з паловы XVIII ст. кіравалі пад імем Раманавых нашчадкі германскіх, галшцінскіх герцагаў (сапраўдныя вымерлі ў 1761 г. у асобе дачкі Пятра I Лізаветы, у якой не было дзяцей)».

Што да «спрэчнасцяў», якія нібыта здымаюцца вердыктам польскага медыявіста новай фармацыі, і гэта не зусім слушна. А ў чым тады розніца паміж «русам, русцам, русінам» і «рускім»? І самае для нас істотнае: чаму беларусаў імперскія ідэолагі і расійскія палітыкі пэўнага кшталту ўсяляк пнуцца назваць яшчэ і... «рускімі»?

На дзіва «агрэсіўны» прыметнік, калі разглядаць гэтае слова ў якасці часціны мовы, які спрабуе падпарадкаваць сабе ажно стваральны яго назоўнік — «рус»! А ў нашым выпадку — яшчэ і «белы».

А справа, напомнім, у тым, што некалі ж адна Русь як дзяржаўнае ўтварэнне з'явілася ў Кіеве — з Рурыкавічамі на чале. Другая, кіруючая эліта якой не брала ўдзелу ў знакамітай летапіснай акцыі запрашэння варагаў — у Полацку і залежным ад яго Смаленску. З празаічнай прычыны не брала — там ужо была свая «русь», іншага роду (успомнім нашых продкаў). Яны пачувалі сябе незалежнымі ад імперскага Кіева — «белымі». Прыгадаем, што ў тыя часы азначэнне «белы» часта выкарыстоўвалася ў якасці сіноніма «свабодны», «чысты», а яшчэ — богагодны. Так, у юрыдычных актах сустракаем, прыкладам, выраз «белыя галовы» — свабодныя, незамужнія жанчыны. Ці «белыя харваты». У вышэйшага царкоўнага іерарха, калі той выступаў з войскам, сцяг быў белым з крыжам пасярэдзіне (пазней стаў атрыбутыкай дабрачыннай арганізацыі «Чырвонага крыжа»). У Бібліі ёсць выраз, які набыў рысы фразеалагізму — «белыя рызы (адзенне)». Калі ж згадаць, што ў варажскіх вояроў галоўным, «княскім» сцягам часцей быў чырвоны, ды і само слова *Russus* (руссус), згодна слоўніку лацінскай мовы (а карані ёсць і ў пераважнай большасці заходнееўрапейскіх моваў), перакладаецца як «чырвоны», то не цяжка зрабіць выснову пра паходжанне нашага старажытнага сцяга.

Між тым, наёмныя князі варажскія, як пазней і іншыя, нават надзвычай узмацніўшыся і падпарадкаваўшы сабе значную частку мясцовай знаці, на землях Беларусі так і не здолелі стаць самаўладнымі. Яны заключалі з выбарнымі прадстаўнікамі шляхты і маёмаснага насельніцтва гарадоў пісьмовае пагадненне — на якіх умовах ім дазвалялася ўладарыць. Вялікі князь мусіў, так бы мовіць, карміцца з рук вярхоўнай шляхецкай рады.

Зусім іншыя стасункі склаліся на землях, якія захопліваліся сілай зброі і куды потым пасялялі ў дадатак палонных, як тое было з вялізнымі абласцямі Верхняга Паволжа. Прыгнанае ці скоранае збройна насельніцтва ўжо цалкам, «галавою» належала князю. А паколькі той быў «рус», то падуладныя яму мужыкі натуральна зваліся «рускімі». З узнікненнем усходніх княстваў (Маскоўскага, Уладзіміра-Суздальскага і інш.), дзе ўладарылі Рурыкавічы, яшчэ болей узмацнілася як юрыдычнае, так следам і этнанімічнае разыходжанне паміж «русамі-русінамі» і «рускімі». Тры сотні гадоў наступнага татара-мангольскага ўладарання, калі ярлык на кіраванне вотчынай паўночна-ўсходнія рускія князі ўвогуле маглі атрымаць толькі з рук хана Залатой Арды, завяршылі згаданы працэс народнага самаўсведамлення. Старая Русь назаўжды знікла за пагоркам часу.

Тым не меней, пазбыўшыся васальнай залежнасці ад Залатой Арды, Рурыкавічы ўзяліся за старую справу «далучэння» больш слабых суседзяў. Вялікі князь Масковіі абвяшчае сябе спадкаемцаю нават княстваў, дзе Рурыкавічы былі толькі князямі па найме. На жаль, гэтаму ўсяляк садзейнічае і праваслаўная царква, якая называе сябе «рускай». Маскоўская дзяржава абвяшчаецца яшчэ і ажно «трэцім Рымам», а заадно — Вялікаросіяй, неўпрыкмет згубіўшы ранейшы корань слова «рус». Кіеўскія землі — Маларосіяй, але тамтэйшае насельніцтва, нягледзячы на магутную ідэалагічную апрацоўку рускай праваслаўнай царквой, называла сваю айчыну інакш — Украінай, а сябе — украінцамі. Старую назву захавала толькі Беларусь. Дададзім, што пра гэта ведалі суседзі яшчэ ў часы сярэдневечнай Рэчы Паспалітай. Яскравы доказ прыводзіць Генрык Сянкевіч у сваім гістарычным рамане «Патоп» (упершыню апублікаваны ў варшаўскай газеце «Слова» ў снежні 1884 — верасні 1886 гг., калі расійскі імператар забараніў і назву Беларусь, і мову яе народа). Хоць і схільны землі Вялікага Княства Літоўскага залічыць ажно ўжо ў польскую «айчыну», тым не меней Сянкевіч напісаў: «...бацька і абодва сыны (Кемліча. — **Э.Я.**) служылі ў яго (Кміціца. — **Э.Я.**) у тыя часы, калі ён на свой страх вёў у Беларусі вайну з Хаванскім» (адным з маскоўскіх князёў, войскі якога ў першай палове XVII ст. рабавалі ды руйнавалі ўсходнія землі Вялікага Княства Літоўскага. — **Э.Я.**).

Што да этназвы «руския беларусы», то гэта магло б быць гістарычным анекдотам, каб не сучасная рэчаіснасць. Дарэчы, расійскі маршал Шапашнікаў па тэлевізіі неяк прызнаў беларусаў «наполовину(?!) русскими».

Даты і лёсы

5 сакавіка

1562. Апошні магістр Лівонскага ордэна Готард Кетлер перадаў Мікалаю Радзівілу Чорнаму залатыя крыж і пячатку — сімвалы ўлады магістра, а таксама ўсе прывілеі Ордэна мечаносцаў і іх архіў. Лівонія, адміністратарам якой быў прызначаны Радзівіл, далучылася да ВКЛ і Польшчы, а былы магістр стаў герцагам Курляндыі.

1933. У Германіі, дзе канцлерам быў ужо Гітлер, адбыліся яшчэ свабодныя выбары ў рэйхстаг, нацысты атрымалі 44 працэнты галасоў.

1940. Палітбюро ЦК УКП(б) дало санкцыю на расстрэл 21.857 афіцэраў, паліцэйскіх, «паноў і фабрыкантаў», арыштаваных у заходніх абласцях Беларусі і Украіны.

1953. Памёр Сталін, які ўжо некалькі дзён быў часткова спаралюшаваны. У апошнія тыдні жыцця дыктатар адмовіўся ад дапамогі медыкаў: баяўся, што тыя адпомсцяць за рэпрэсіі супраць прыдворных «дактароўшкоднікаў». У гэты дзень у 1956 г. у Тбілісі і Баку прайшлі дэманстрацыі ў абарону культа асобы Сталіна.

1966. У японскім небе лайнер Боінг-707 згубіў адзін з рухавікоў і разбіўся перад святой гарой Фудзі. Загінулі 124 чалавекі. У 1976 г. падчас пасадкі ў Варонежы ўзарваўся самалёт ІЛ-18. Там ахвяраў было 127.

6 сакавіка

1619. Нарадзіўся французскі пісьменнік Сірано дэ Бержэрак. Паводле падання, кпіны з ягонага доўгага носа сталі нагодай для больш як тысячы дуэляў, і з кожнай Сірано выйшаў пераможцам. У гэты ж дзень нарадзіліся яшчэ тры пісьменнікі, што праславіліся сваёй дасціпнасцю: паляк Станіслаў Ежы Лец **(1909)**, абхазец Фазіль Іскандэр **(1929)** і габрэй Міхаіл Жванецкі **(1934)**. Можна дадаць сюды і рускага пісьменніка Льва Кавеліна **(1822)**, які ўпершыню апублікаваў у 1845 г. беларускую ананімную паэму «Энеіда навыварат».

1899. Нямецкі хімік Фелікс Хофма запатэнтаваў найбольш ужыванае ў свеце лякарства — аспірын.

1943. Старшыня Рады БНР Васіль Захарка перадаў у сувязі з хваробай сваю пасаду Міколу Абрамчыку, які кіраваў Беларускай Самапомаччу ў Берліне. У 1947 г. канферэнцыя беларускіх дзеячаў у Парыжы прызнала Абрамчыка Прэзідэнтам БНР.

1944. Беларуская Цэнтральная Рада выдала дэкрэт пра мабілізацыю ў Беларускую Краёвую Абарону. Пад прымусам удалося набраць да 100 тысяч чалавек, аднак немцы адмовіліся іх узброіць.

1977. У Швецыі адбылася лыжная гонка на 85,8 км з рэкорднай колькасцю ўдзельнікаў — 10.934 спартсмены.

7 сакавіка

1908. Мэр Цынцынаці Марк Брэйт публічна заявіў, што «жанчыны фізічна не здольныя кіраваць аўтамабілем».

1917. Амерыканская фірма грамзапісу *Victor Company* выпусціла першую ў свеце кружэлку джаза *The Dixie Jazz Band One-step*.

1954. Дэбютанты сусветных спаборніцтваў хакеісты СССР перамаглі канадцаў з лікам 7:2 і сталі чэмпіёнамі свету.

1989. Скончыўся паказ першай на нашых экранах «мыльнай оперы», бразільскага серыяла «Рабыня Ізаўра», які доўжыўся амаль 5 месяцаў.

1989. У адной з амерыканскіх турмаў прыгавораны да смерці на электрычным крэсле забойца памёр ад няшчаснага здарэння. Пасля апеляцыі прысуд быў скасаваны, але ад лёсу не ўцячэш: небараку забіла токам, калі ён рамантаваў у ванным пакоі камеры пару навушнікаў.

8 сакавіка

1879. Нарадзіўся нямецкі фізік, нобелеўскі лаўрэат 1944 г. Ота Ган, які адкрыў ланцуговую рэакцыю ядраў урану, што дазволіла стварыць атамную зброю.

1914. У Мінску нарадзіўся адзін з бацькоў савецкай атамнай зброі Якаў Зельдовіч, заснавальнік школы савецкай фізікі ў галіне тэорыі гарэння, дэтанацыі і ўдарных хваляў.

1944. Падчас футбольнага матча паміж англійскімі камандамі *North Crew* і *Bradford Park* суддзя на працягу 5 хвілінаў прызначыў 4 пенальці.

1972. На базе ВПС ЗША ў Туле (Грэнландыя) зафіксаваны рэкорд хуткасці ветру над паверхняй зямлі — 333 км/г.

1975. У Ціхім акіяне загінула савецкая падводная лодка ПЛ-574 з ядзернымі ракетамі і экіпажам у 98 чалавек. Прычынай катастрофы, па адной з версіяў, быў ненаўмысны таран амерыканскай атамнай падлодкай.

1985. Скончыўся адзін з найбольш кранальных раманаў па перапісцы: памерла Міцу, спаралюшаваная жонка міністра будаўніцтва Японіі Уічы Ноды. На працягу 15 гадоў яе хваробы муж напісаў ёй з сваіх камандзіровак 1.307 лістоў, якія потым былі надрукаваныя ў 25 тамах (12.404 старонак). Гэта не паштоўка на 8 сакавіка!

Падрыхтаваў
Юрась БАРЫСЕВІЧ

8 ПАНЯДЗЕЛАК

БТ
08.10 Резонанс. 09.00 Новости. 09.10 Потребительская корзина. 09.25 Телебарометр. 09.40 «Сегодня с вами...» Следователь по особо важным делам Полоцкого РОВД подполковник милиции Тамара Гайфуллина. 10.10 Марсово поле. 10.30 «Савраска». Х/ф. 11.35 «Бременские музыканты», «По следам бременских музыкантов». 12.20 «Валентина Королева — веселая вдова». Д/ф. 12.35 Теленавигатор. 12.55 «О женщинах и в шутку и всерьез». 13.20 «Династия-2. Семья Колби». Х/ф. 14.10 «Мы благодарны вам, крестьянки...» 14.35 «А музыка звучит...» 15.00 Новости. 15.10 «Алиса в Стране чудес». 15.45 «Очарование романса». 16.30 «Подарок женщине». 16.50 Автопарк. 17.00 Премьера песни. 17.15 «Взлет души». 18.05 «Вас ожидает гражданка Никанорова». Х/ф. 19.40 Добрый вечер, Беларусь! 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.40 «Бессмертная возлюбленая». Х/ф. 23.35 Криминальная хроника. 23.40 Белорусский хит-парад. 23.45 Третий тайм. 00.15 Новости. 00.25 «Рок-корона-98».

ОРТ
07.00 «Последняя ночь Шахерезады». Х/ф. 08.30 «Русалочка». 09.00, 14.00 Новости. 09.15 Звездный час. 09.50 «Утренняя почта». 10.25 Армейский магазин. 11.00 «Все путешествия команды Кусто». 11.55 «Простая история». Х/ф. 13.25 «Смехопанорама». 13.55, 01.05 Программа передач. 14.15 Футбольное обозрение. 14.40 «Тимон и Пумба», «Аладдин». 15.40 «Жизнь замечательных людей». 16.20 Фильм «АББА». 18.05 «Перекресток». Х/ф. 20.00 Время. 20.35 «В джазе только девушки, или Некоторые любят погорячее». Х/ф. 22.50 Новости культуры. 23.05 «Знаменитые братья Бейкер». Х/ф.

РОССИЯ
07.00 «Вероника». Х/ф. 08.30 Мультфильмы. 08.55 Прогноз погоды. 09.00 Доброе утро, страна. 09.35 Михаил Задорнов. «Неюбилей». «Задорная компания». 13.00, 19.00 Вести. 13.30 «Малыш и Карлсон». 13.50 «Адам женится на Еве». Х/ф. 16.10 Любовь с первого взгляда. 16.45 Концерт В.Добрынина «Я вас люблю...» 19.35 Шоу В.Юдашкина. 22.50 «Свободная от мужчин». Х/ф. 00.10 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
09.00, 23.20 Программа передач. 09.05 Погода. 09.10 «Современная хореография». 09.35 «Бесприданница». Х/ф. 11.00 «Штрихи к портрету художника». 11.30, 13.30, 21.00 Новости культуры. 11.40 «О времени и о себе». 12.20 Вижу цель! 12.45 «А прошлое кажется сном...» 13.45 «Москва. Товарищи. Позвольте пойти к господам». 14.50 Русские женщины. 15.20 Контрабасы улыбаются. 15.30 «На Золотом озере». Спектакль. 17.40 «Все, что смогу, спою...» 18.35 Мультфильмы. 18.55 В Россию с любовью. 19.40 Чудо-сказка. 19.55 О, Аросева!.. и другие. 21.20 «Шепоты и крики». Х/ф. 22.50 Камеи П.Зальцмана. 22.55 «О, если б мог выразить в звуке».

НТВ
07.00 НТВ представляет: анонс дня. 07.05 «Весна». Х/ф. 09.00, 11.00, 15.00, 18.00 Сегодня. 09.15 Вчера в «Итогах». 10.10 «Ее звали Никита». 11.30 «Сегоднячко» — 8 Марта. 12.35 «Женщины». Х/ф. 14.25 «Жизнь замечательных зверей». 15.30 «Любовные истории, которые потрясли мир». 16.00 Песни для любимых и единственных. 18.30 «Если наступит завтра». Х/ф. 00.00 Программа передач.

НТВ +
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. 09.05 «Не могу сказать «Прощай». 10.30 «Белое солнце пустыни». 11.50 «Классик». 13.30 «Небесные ласточки». 2 серии. 15.40 «Еще люблю, еще надеюсь...» 17.00 «Волшебная сила искусства». 17.30 «Предлагаю руку и сердце». 18.55 «Берегите мужчин!» 20.10 «Будьте моим мужем». 21.35 «Дамы приглашают кавалеров». 22.45 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35 «Король-рыбак». Д-17. 11.50, 19.20 КиНовости. 12.00 «Кровавая свадьба». Д-17. 13.10 «Мужья и жены». Д-17. 14.55 «Шпионка». Д-17. 16.35 «Джейн Эйр». Д-17. 18.30 «Тандарра». С. 19.30 «Моя жена - убийца с топором». Д-13. 21.00 «Джеки Браун». Д-17. 23.30 «Сара». Д-17.

СПОРТ
09.00, 20.10 Программа передач. 09.05 Аэробика. 09.30 Еще неделя позади... 10.00, 14.35 Урок бодибилдинга. 10.15 Шахматы. 11.00 Powerweek - неделя НХЛ. 12.00 Новости. 12.10 Хоккей. Чемпионат НХЛ. «Бостон Брюинз» - «Нью-Йорк Рейнджерс». 14.25 Новости. 14.50 «Щит и мяч». 15.20 Удивительные игры народов мира. 16.00 «Железный фактор». 17.00 Синхронное плавание. 18.15 Фигурное катание. 19.30 Хроника недели. 20.00 Новости. 20.15 «По всем правилам». 20.25 Большой ринг. 22.30 Фестиваль сноуборда «Домбай-99». 23.00 Новости. 23.10 «Ловись рыбка».

8-Й КАНАЛ
18.00 Программа Кеннета Копланда. 18.30 «Валентин и Валентина». Х/ф. 20.00 Экономика. 20.30 Вечарніца. 20.45 «Ребекка». Х/ф.

С - фильмы, рекомендованные для семейного просмотра; Д-13 - фильмы, просмотр которых не рекомендован лицам моложе 13 лет; Д-17 - фильмы, просмотр которых не рекомендован лицам моложе 17 лет.

9 АЎТОРАК

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! 07.00 Новости. 07.10 Доброе утро, Беларусь! 08.15 Политические диалоги. 08.40 Потребительская корзина. 09.00 Новости. 09.15 ТВ — школе. История Беларуси. 5-й класс. «Жизнь людей на старобелорусских землях». 09.40 «На волне взаимопонимания». 10.30 «Сегодня с вами...» Актер театра «Христофор» Анатолий Длусский. 11.00 Новости. 11.15, 18.05 «Замок Олив». Х/ф. 12.10 Третий тайм. 12.40 «А музыка звучит...» 13.00 Новости. 13.10 Авторский концерт композитора Олега Елисеенкова. 14.10 Туробъектив. 14.30 Бездельник. 15.00 Новости. 15.15 «Чародей». Х/ф. 15.40 Видеокурс английского языка. 16.10 ТВ — школе. География Беларуси. 9-й класс. «Центральная Беларусь как природно-хозяйственный район». 16.40 «Тайны лозы». 17.00 Новости (с сурдопереводом). 17.10 Уроки Н.Новожиловой. 17.35 Гости в дом. 19.00 Новости. 19.15 «Алло, «Событие». 19.55 Добрый вечер, Беларусь! 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.40 Событие. 22.00 «Фруза». Х/ф. 23.25 Криминальная хроника. 23.30 Белорусский хит-парад. 23.35 Музыка без границ. 00.05 Новости. 00.15 «Рок-корона-98».

ОРТ
16.00 «Жестокий ангел». 17.00 Новости. 17.15 Угадай мелодию. 17.45 Здесь и сейчас. 18.05 Тема. 18.45 «Вечный зов». 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время. 20.40 Погода. 20.50 «Тай-Пен». Х/ф. 23.05 Новость дня. 23.20 «Не забывайте друзей». 00.15 Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 06.25, 07.00 Доброе утро, Россия. 06.20 У всех на устах. 06.45 «Программа передач». 08.35 TV-club. 08.50 Товары — почтой. 09.00 «Санта-Барбара». 09.45 Музыка, музыка... 10.00, 16.00, 19.00, 23.35 Вести. 15.15 Мультфильм. 15.25 «Первые поцелуи». 16.30 «Башня». 17.00 Мультфильм. 17.10 Гомеопатия и здоровье. 17.15 «Противостояние». Х/ф. 18.30 Двойной портрет. 19.40 Подробности. 19.55 «Аншлаг». 20.30 «Жена космонавта». Х/ф. 22.25 «Пси фактор». 23.20 Дежурная часть. 00.05 Товары — почтой.

КУЛЬТУРА
07.00, 11.35, 17.05, 23.20 Программа передач. 07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры. 07.20 Погода. 07.25 За околицей. 07.40 «Парадоксы истории». 08.10 «Сокровища Петербурга». 08.25 А.Чайковский. «Этюды в простых тонах». 09.05, 21.45 «Удачи, Френчи». Х/ф. 09.55 Художник О.Верейский. 10.35 Вижу цель! 11.00 Диалог после паузы. 11.40 После новостей... 12.00 «Кто там...» 12.25 «Российский курьер». 13.05 Рядом с тобой. 13.45 Про фото. 14.10 «Царская ложа». 14.50 «Без визы». 15.00, 17.30 Новости. 15.05 «Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок». 15.35 «Лукоморье». 15.55 Боярский двор. 16.25 «Истоки». 16.35 «Рассказы старого сплетника». 17.05 Ортодокс. 17.40 Ноу-хау. 17.55 «XX век в кадре и за кадром». 18.45 «Сиреневый сад». Балет. 19.00 Чудо сказка. 19.15 Мультфильм. 19.50 «Цитаты из жизни». 20.35 Музыкальный экспромт. 20.45 После новостей... 21.05 Док. фильмы. 22.35 «Из концертного зала».

НТВ
06.00 Сегодня утром. 08.10 «Медведь». Х/ф. 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.15 Герой дня без галстука. 09.40 «Чистосердечное признание». 10.05 Своя игра. 10.30 Дог-шоу. 11.30 «Старый телевизор». 13.30 Суд идет. 14.20 «Сегоднячко». 15.30 «Конан». 16.20 «Ну, погоди!» 16.30 Впрок. 16.50 «Любовь и тайны Сансет Бич». 17.40 Криминал. 18.40 Герой дня. 19.00 «Место встречи изменить нельзя». 1-я с. 20.30 «Итого». 21.45 «Тайна гибели К-129». Х/ф. 22.50 Сегоднячко. 23.30 Сегодня в полночь. 00.00 Погода. 00.05 Программа передач.

НТВ +
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. 09.05 «Сезон охоты». 09.55 «Дамы приглашают кавалеров». 11.10 «Будьте моим мужем». 12.35 «Берегите мужчин!» 13.50, 18.40 КиНовости. 14.00 «Родина электричества». 14.35 «Мертвые души». 16.00 «Жизнь Клима Самгина». 17.05 «Вы чье, старичье?» 18.50 «Розыгрыш». 20.25 «Большая перемена». 21.30 «Упырь». 22.40 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35 «Джейн Эйр». Д-17. 11.25, 18.15 КиНовости. 11.35 «Игрушка». Д-13. 13.15 «Моя жена - убийца с топором». Д-13. 14.50 «Джеки Браун». Д-17. 17.20 «Тандарра». С. 18.25 «Бег во времени». Д-17. 20.00 «Жажда крови». Д-17. 21.30 «Набери номер помощи». Д-17. 23.05 «День идиотов». Д-17.

СПОРТ
09.00, 20.10 Программа передач. 09.05 Новости. 09.15, 12.10 Аэробика. 09.40, 14.10 Урок шахмат для начинающих. 09.55 Хроника недели. 10.25 «Железный фактор». 11.10 Тайский бокс. 12.00 Новости. 12.35 «Ловись, рыбка». 13.00 Синхронное плавание. 14.00 Новости. 14.25 Викторина Бэна Уайдера по бодибилдингу. 14.30 «Побеждает сильнейший». 15.00 Фигурное катание. 16.00 Автогонки «Camel - все звезды». 18.05 «Рядом». 18.25 В преддверии Чемпионата мира по фристайлу. 18.50 НХЛ: прогноз непредсказуем. 19.00 Звездный вторник. 20.00 Новости. 20.15 «По всем правилам». 20.25 «Наш первый чемпион мира - Сергей Щуплецов». 20.55 Хроника автомобильных аварий. 22.10 «Рядом». 22.30 Шахматы. 23.00 Новости. 23.10 НХЛ: прогноз непредсказуем. 23.20 «Побеждает сильнейший».

8-Й КАНАЛ
18.00 Программа Кеннета Копланда. 18.30 «След дождя». Х/ф. 20.00 Свободный бой (Тай бокс). 20.30 Вечарніца. 20.45 «Ярость ангелов». Х/ф. 21.45 Между прочим. 22.00 «Крепче крови». Х/ф.

10 СЕРАДА

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! 07.00 Новости. 07.10 Доброе утро, Беларусь! 08.00 «Алло, «Событие». 08.40 Потребительская корзина. 09.00 Новости. 09.10 ТВ — школе. География Беларуси. 9-й класс. «Центральная Беларусь как природно-хозяйственный район». 09.40 Видеокурс английского языка. 10.05 «Я рисую». 10.20 Видимо-невидимо. 11.00 Новости. 11.15, 18.05 «Замок Олив». 12.10 Око. 12.30 Зорная ростань. 13.00 Новости. 13.15 Авторский концерт композитора Олега Елисеенкова. 14.15 «Попрад собирает студентов». 15.00 Новости. 15.15 «Чародей». 15.40 Видеокурс французского языка. 16.05 «5 х 5». 16.35 «Династия любви». 17.00 Новости (с сурдопереводом). 17.10 «А музыка звучит...» 17.35 «Макаенка, 9». 19.00 Новости. 19.15 «Сегодня с вами...» Генеральный директор Белорусского республиканского объединения «Белмежколхозздравница» лауреат Государственной премии Республики Беларусь Николай Нечаев. 19.40 Добрый вечер, Беларусь! 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.40 Событие. 22.00 «Напиши роман». Х/ф. 23.45 Криминальная хроника. 23.50 Белорусский хит-парад. 23.55 Королевская охота. 00.25 Новости. 00.35 Темная комната.

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости. 08.15, 16.00 «Жестокий ангел». 09.15 Тема. 09.55 Мультфильм. 10.15 В мире животных. 10.50 Домашняя библиотека. 11.15 «Вместе». 14.15 «Космическая полиция». 14.45 Классная компания. 15.10 Зов джунглей. 15.35 ...До шестнадцати и старше. 17.15 Угадай мелодию. 17.45 Здесь и сейчас. 18.05 Человек и закон. 18.45 «Вечный зов». 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время. 20.40 Погода. 20.50 «Семь нянек». Х/ф. 22.15 «Свой или враг? Скандал на Лубянке». Д/ф. 22.45 Новость дня. 23.00 Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 06.25, 07.00, 08.30 Доброе утро, Россия. 06.20 У всех на устах. 06.45 «Программа передач». 08.15, 23.10 Дежурная часть. 08.35 TV-club. 08.50 Товары — почтой. 09.00 «Санта-Барбара». 09.45 Музыка, музыка... 10.00, 16.00, 19.00, 23.25 Вести. 15.15 Мультфильмы. 15.25 «Первые поцелуи». 16.30 «Башня». 17.00 «Карлсон вернулся». 17.20 Гомеопатия и здоровье. 17.25 «Противостояние». Х/ф. 18.30 Двойной портрет. 19.40 Подробности. 19.55 Сам себе режиссер. 20.30 «Мой нежно любимый детектив». Х/ф. 22.10 «Притворщик». 23.55 Автошоу. 00.20 Товары — почтой. 00.25 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
07.00, 11.35, 21.05, 23.20 Программа передач. 07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры. 07.20 Погода. 07.25 Док. фильмы. 08.00 Международное обозрение. 08.40 «Русская усадьба». 09.05, 21.35 «Удачи, Френчи». 10.00 «Три ноктюрна». 10.30 Мартирос Сарьян. 11.40 После новостей... 12.00 «Убийство на улице Лурсин». Спектакль. 13.20 Поет О.Погудин. 13.45 «С потолка». 14.10 Экспедиция «Чиж». 14.40 «Лукоморье». 15.00, 17.30 Новости. 15.05 «Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок». 15.35, 16.55, 17.40 Опера «Сказки Гофмана». 18.40 «Кто мы?» 19.10 «Телевернисаж». 19.15 Чудо-сказка. 19.50 Док. фильмы. 20.45 После новостей. 21.10 В.Моцарт. Концерт для 2-х фортепиано с оркестром. 22.30 «Театр моей памяти».

НТВ
06.00 Сегодня утром. 08.10, 16.55 «Любовь и тайны Сансет Бич». 09.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 15.30 «Конан». 16.20 «Ну, погоди!» 16.30 Впрок. 17.40 Криминал. 18.40 Герой дня. 19.00 «Место встречи изменить нельзя». 2-я с. 20.30 «Криминальная Россия». 21.45 «Скорая помощь». 22.40 Сегоднячко. 23.20 Сегодня в полночь. 23.50 Погода. 23.55 Программа передач.

НТВ +
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. 09.05, 20.05 «Большая перемена». 1-я и 2-я с. 10.10 «Вы чье, старичье?» 11.45 «Розыгрыш». 13.15, 18.30 КиНовости. 13.30 «Это случилось в милиции». 14.55, 16.00 «Жизнь Клима Самгина». 1-я и 2-я с. 17.10 «Черный коридор». 18.40 «Мама вышла замуж». 21.10 «Тайна виллы «Гретта». 22.45 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35, 17.05 «Тандарра». С. 10.30 «Набери номер помощи». Д-17. 12.05, 19.35 КиНовости. 12.15 «Властитель». Д-13. 13.55 «Жажда крови». Д-17. 15.25 «Бег во времени». Д-17. 17.55 «Под крышами старого Рима». Д-13. 19.45 «Быть самым лучшим». Д-17. 21.20 «Неверные женщины». Д-17. 22.50 «Озеро страха». Д-17.

СПОРТ
09.00, 20.10 Программа передач. 09.05 Новости. 09.15, 13.15 Аэробика. 09.40, 14.10 Урок настольного тенниса. 09.55 «Рядом». 10.15 Шахматы. 10.45 Звездный вторник. 11.45 Новости. 11.55 Лыжный фристайл. 13.45 Спорт и отдых. 14.00 Новости. 14.25 «Побеждает сильнейший». 15.00 Бадминтон. 17.00 Удивительные игры народов мира. 17.30 «Гольф». 18.00 Лыжный фристайл. 19.20 «Щелчок». 20.00 Новости. 20.15 «По всем правилам». 20.25 Фигурное катание. 23.00 Новости. 23.10 Шахматы. 23.40 «Щелчок». 00.20 «Побеждает сильнейший».

8-Й КАНАЛ
18.00 Программа Кеннета Копланда. 18.30 «Альфред». Х/ф. 19.45 Автомобили и запчасти. 20.30 Вечарніца. 20.45 «Ярость ангелов». Х/ф. 21.45 Афиша. 22.00 Детектив.

11 ЧАЦВЕР

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! 07.00 Новости. 07.10 Доброе утро, Беларусь! 08.15 «Сегодня с вами...» Генеральный директор Белорусского республиканского объединения «Белмежколхозздравница» лауреат Государственной премии Республики Беларусь Николай Нечаев. 08.40 Потребительская корзина. 15.00 Новости. 15.10 «Чародей». 15.35 Видеокурс английского языка. 16.00 ТВ — школе. Белорусская литература. 11-й класс. «Правда жизни. Иван Мележ и его роман «Люди на болоте». 16.30 Гости в дом. 17.00 Новости (с сурдопереводом). 17.10 «Карамболь». 17.40 «Чувство препятствия». 19.00 Новости. 19.15 Политические диалоги. 19.40 Добрый вечер, Беларусь! 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.40 Событие. 22.00 «Патриотическая комедия». Х/ф. 23.45 Криминальная хроника. 23.50 Белорусский хит-парад. 23.55 Крок. 00.25 Новости. 00.35 Акколада.

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости. 08.15, 16.00 «Жестокий ангел». 09.15 Человек и закон. 09.55 Мультфильм. 10.05 Клуб путешественников. 10.50 Домашняя библиотека. 11.15 «Вместе». 14.15 «Космическая полиция». 14.45 Детские анекдоты. 15.10 Улица Сезам. 15.35 ...До шестнадцати и старше. 17.15 Угадай мелодию. 17.45 Здесь и сейчас. 18.05 «Чтобы помнили...» 18.45 «Вечный зов». 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время. 20.40 Погода. 20.50 «Человек родился». Х/ф. 22.30 Чемпионат мира по биатлону. 20 км. Мужчины. 23.25 Новость дня. 23.40 Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 06.25, 07.00, 08.30 Доброе утро, Россия. 06.20 У всех на устах. 06.45 «Программа передач». 08.15, 23.10 Дежурная часть. 08.35 TV-club. 08.50 Товары — почтой. 09.00 «Санта-Барбара». 09.45 Музыка, музыка... 10.00, 16.00, 19.00, 23.25 Вести. 15.15 Мультфильмы. 15.25 «Первые поцелуи». 16.30 «Башня». 16.55 «Чебурашка». 17.20 Гомеопатия и здоровье. 17.25 «Противостояние». Х/ф. 18.30 Двойной портрет. 19.40 Подробности. 19.55 «Два рояля». 20.45 «Время падения». Х/ф. 22.25 «Слушается дело». 23.55 Товары — почтой.

КУЛЬТУРА
07.00, 11.35, 23.20 Программа передач. 07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры. 07.20 Погода. 07.25 Док. фильмы. 08.15 Ноу-хау. 08.30 «Капля жизни в чаше вечности». 09.00, 21.20 «Удачи, Френчи». 09.50 «Телевернисаж». 09.55 «Искусство актера». 11.00 Ключи серебряные. 11.40 После новостей... 12.00 Ваше сословие. 12.30 Биатлон. Чемпионат мира. Женщины. 15 км. 14.15 Концерт оркестра Русских народных инструментов. 15.00, 17.30 Новости. 15.05 «Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок». 15.35 «Лукоморье». 15.55 Академия спорта. 16.15 «Прилетай, золотая пчела». 16.55 «Вокзал мечты». 17.40 Новое кино. 18.05 «Российский курьер». 18.45 «Осенние портреты». 19.10 Чудо-сказка. 19.50 «Время музыки». 20.20 «Муж.., каких много». Спектакль. 20.45 После новостей... 21.05 Pro memoria. 22.10 «Театр моей памяти». 22.40 Джазофрения.

НТВ
06.00 Сегодня утром. 08.10, 16.55 «Любовь и тайны Сансет Бич». 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.15 «Сладкоголосая птица юности». Х/ф. 11.30 «Старый телевизор». 13.30, 21.45 «Скорая помощь». 14.20 «Сегоднячко». 15.30 «Конан». 16.20 «Ну, погоди!» 16.30 Впрок. 17.40 Криминал. 18.40 Герой дня. 19.00 «Место встречи изменить нельзя». 3-я с. 20.25 Профессия — репортер. 22.40 Сегоднячко. 23.20 Сегодня в полночь. 23.50 Погода. 23.55 Программа передач.

НТВ +
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. 09.05, 19.05 «Большая перемена». 2-я и 3-я с. 10.10 «Тайна виллы «Гретта». 11.45, 17.35 КиНовости. 11.55 «Мама вышла замуж». 13.15 «Через Босфор и Дарданеллы». 13.35 «Чужие дети». 14.50, 16.00 «Жизнь Клима Самгина». 2-я и 3-я с. 17.15 «Ночь и день». 17.45 «Отцы и деды». 20.10 «Бегство мистера Мак-Кинли». 2 серии. 22.45 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35, 17.30 «Тандарра». С. 10.25 «Озеро страха». Д-17. 11.55, 18.25 КиНовости. 12.05 «Кармен». Д-13. 13.45 «Быть самым лучшим». Д-17. 15.20 «Знахарь». Д-13. 18.35 «Подразделение «Т». Д-13. 20.15 «Сумасшедшие на стадионе». С. 21.40 «Разоблачение». Д-17. 23.20 «Грешники». Д-17.

СПОРТ
09.00, 20.10 Программа передач. 09.05 Новости. 09.15, 12.10 Аэробика. 09.40, 14.10 Урок горных лыж. 09.55 «Гольф». 10.25 «Щелчок». 11.05 Шахматы. 11.35 Спорт и... 12.00 Новости. 12.35 Короли бильярда. 13.05 «Побеждает сильнейший». 13.45 Спорт и отдых. 14.00 Новости. 14.25 Бадминтон. 16.30 «Кто они, чемпионы?» 17.00 НХЛ: прогноз непредсказуем. 17.10 «По всем правилам». 17.20 Хоккей. Чемпионат России. 20.00 Новости. 20.15 «Мир скорости». 20.45 Профессиональный бокс. Эвандер Холлифилд. 20.55 Лыжный фристайл. 22.15 НХЛ: прогноз непредсказуем. 22.30 Шахматы. 23.00 Новости. 23.10 «Кто они, чемпионы?» 23.40 «Мир скорости». 00.10 «Побеждает сильнейший».

8-Й КАНАЛ
18.00 Программа Кеннета Копланда. 18.30 «Исповедь содержанки». Х/ф. 20.00 Новости «К-видео». 20.30 Вечарніца. 20.45 «Ярость ангелов». Х/ф. 21.45 Автомобили и запчасти. 22.00 «Пристанище Евы». Х/ф.

12 ПЯТНІЦА

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! 07.00 Новости. 07.10 Доброе утро, Беларусь! 08.15 Политические диалоги. 08.40 Потребительская корзина. 09.00 Новости. 09.10 ТВ — школе. Белорусская литература. 11-й класс. «Правда жизни. Иван Мележ и его роман «Люди на болоте». 09.40 Видеокурс английского языка. 10.05 Уроки Н.Новожиловой. 10.30 Мультиклуб. 11.00 Новости. 11.15, 13.15, 18.05 «Замок Олив». 12.10 Сделано в Беларуси. 12.25 Королевская охота. 13.00 Новости. 14.10 Бон тон. 14.40 «Семейные вечера». Д/ф. 15.00 Новости. 15.10 «Чародей». 15.40 «Телебом». 16.00 Регион. 16.25 «Риск-версия». 17.00 Новости (с сурдопереводом). 17.10 «А музыка звучит...» 17.40 Наш край. 19.00 Новости. 19.15 «Сегодня с вами...» Народный артист СССР лауреат Государственной премии Республики Беларусь Ростислав Янковский. 19.40 Добрый вечер, Беларусь! 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.40 Событие. 22.00 «Любовь в Германии». Х/ф. 23.45 Криминальная хроника. 23.50 Белорусский хит-парад. 23.55 Новости. 00.05 «Гриль-бар «Сансет». Х/ф.

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости. 08.15, 16.00 «Жестокий ангел». 09.10 «Свой или враг? Скандал на Лубянке». Д/ф. 09.40 Мультфильм. 10.00 «Чтобы помнили...» 10.40 Смак. 11.15 «Вместе». 14.15 «Новые похождения Кота в сапогах». 15.40 «Золушка». 17.15 Джентльмен-шоу. 17.45 Играй, гармонь любимая! 18.15 Здоровье. 18.45 Поле чудес. 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время. 20.40 Погода. 20.50 «Рецепт убийства». Х/ф. 22.35 «Женские истории». 23.05 Новость дня. 23.25 «Постовой на перекрестке». Х/ф. 01.15 Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 06.25, 07.00, 07.30, 08.30 Доброе утро, Россия. 06.20 У всех на устах. 06.25 Доброе утро, Россия. 06.45 «Программа передач». 07.15 Тысяча и один день. 08.15, 23.00 Дежурная часть. 08.35 TV-club. 08.50 Товары — почтой. 09.00 «Санта-Барбара». 09.45 Музыка, музыка... 10.00, 16.00, 19.00, 23.15 Вести. 15.15 Мультфильм. 15.25 «Первые поцелуи». 16.30 «Башня». 16.55 «Чебурашка идет в школу». 17.10 Гомеопатия и здоровье. 17.15 «Противостояние». Х/ф. 18.30 Двойной портрет. 19.40 Подробности. 19.55 «Аншлаг». 21.00 Музыкальный ринг. 23.50 «Абиссиния». Фильм. 01.15 Товары — почтой. 01.20 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
07.00, 11.35, 23.20 Программа передач. 07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры. 07.20 Погода. 07.25 Консилиум. 07.50 Академия спорта. 08.10 Книжный кладезь. 08.25 «Сибирская галерея». 08.50 Поклонникам Терпсихоры. 09.00, 21.55 «Удачи, Френчи». 09.50 «Российский курьер». 10.30 «Музыка из Петербурга». 11.10 «...Не то веселый Дант, не то суровый Чаплин». 11.40 После новостей... 12.00 Док. фильм. 12.35 А.Ахматова. «Реквием». 13.00 «Время музыки». 13.45 Первая столица. 14.45 Музыка из оперы «Князь Игорь». 15.00, 17.30 Новости. 15.05 «Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок». 16.00 «Лукоморье». 16.20 «XX век. Избранное». 17.00 Гилельс играет Рахманинова. 17.40 «Парижский журнал». 18.05 Балет «Пульчинелла». 18.45 Мультфильм. 19.10 Чудо-сказка. 19.50 Видеошедевры. 20.50 После новостей. 21.10 «Мои любимые арии». 22.50 «Видеопоэзия».

НТВ
06.00 Сегодня утром. 08.10 «Любовь и тайны Сансет Бич». 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.15 «Возвращение Баттерфляй». Х/ф. 10.45 Мультфильм. 11.30 «Старый телевизор». 13.30 «Арина». 14.20 «Сегоднячко». 15.30 «Конан». 16.20 «Ну, погоди!» 16.30 Впрок. 16.55 Футбольный клуб. 17.40 Криминал. 18.40 Герой дня. 19.00 «Место встречи изменить нельзя». 4-я с. 20.30 «Криминальная Россия». 21.45 «Сошествие в ад». Х/ф. 23.20 Программа передач.

НТВ +
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. 09.05, 20.15 «Большая перемена». 3-я и 4-я с. 10.10, 18.35 КиНовости. 10.20 «Бегство мистера Мак-Кинли». 12.55 «Бессонная ночь». 14.25 «Обман». 14.45, 16.00 «Жизнь Клима Самгина». 3-я и 4-я с. 17.10 «Начало». 18.45 «Инспектор ГАИ». 20.00 Кино. Между прошлым и будущим. 21.20 «Вас ожидает гражданка Никанорова». 22.40 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35, 17.05 «Тандарра». С. 10.25 «Грешники». Д-17. 11.55, 16.50 КиНовости. 12.05 «Подразделение «Т». Д-13. 13.45 «Разоблачение». Д-17. 15.25 «Сумасшедшие на стадионе». С. 17.55 «Знакомьтесь, Джанет». С. 18.45 «Долгое падение». Д-17. 20.20 «Беглецы». Д-13. 21.55 «Попробуй найти истину». С. 23.40 «Дневник Носферату, или Объятия вампира». Д-17.

СПОРТ
07.00, 20.10 Программа передач. 07.05 Шахматы. 07.30 Аэробика. 07.55 Спортивная гимнастика. 13.45 Спорт и отдых. 14.00 Новости. 14.10 Урок хоккея. 14.25 Лыжный фристайл. 15.55 Тайский бокс. 16.40 «Щит и мяч». 17.10 «По всем правилам». 17.20 Хоккей. Чемпионат России. В перерывах (18.05) и (18.55) «Щелчок». 20.00 Новости. 20.15 Powerweek - неделя НХЛ. 21.15 Профессиональный бокс. Леннокс Льюис. 21.25 Хоккей. Чемпионат НХЛ. «Филадельфия Флайерз» - «Колорадо Эveланш». В перерыве (22.45) Новости. 23.50 «Щит и мяч».

8-Й КАНАЛ
18.00 Программа Кеннета Копланда. 18.30 «Книга джунглей». Х/ф. 20.15 Медицина и здоровье. 20.30 Вечарніца. 20.45 «Ярость ангелов». Х/ф. 21.45 Между прочим. 22.00 «Гаттака». Х/ф.

Самы доўгі фестываль

2000 год будзе юбілейным для сусветнай оперы. Гэтае мастацтва нарадзілася ў 1600 годзе — менавіта тады адбылася пастаноўка першай музычна-драматычнай імпрэзы, якая называлася «Арфей». З нагоды 400-годдзя «самага пышнага з мастацтваў» у Мінску пачынаецца фестываль «Віват, опера!», які працягнецца вельмі доўга, цэлы год. Фестывальныя імпрэзы — спектаклі і канцэрты з незвычайнай праграмай, з удзелам запрошаных «зорак» — будуць праходзіць у Тэатры оперы і балета Беларусі па 2—3 разы ў месяц.

6 сакавіка фестываль пачнецца Вечарам верысцкай оперы. Гледачоў чакае знаёмства з адной з яскравых старонак гісторыі оперы — верызмам. Гэты накірунак з'явіўся ў Італіі напрыканцы XIX стагоддзя. Тады група кампазітараў абвясціла галоўным прынцыпам оперы праўдзівы паказ паўсядзённага жыцця простых людзей (адсюль і назва «верызм», якая паходзіць ад слова «праўдзівы»). Гэта была першая спроба музычнага тэатра паказаць псіхалагічныя перажыванні людзей, іх сапраўдныя беды і радасці. «Першай ластаўкай» верызму ў 1890 годзе стала опера 27-гадовага П'етра Масканы «Сялянскі гонар», а праз два гады з'явіліся знакамітыя «Паяцы» Руджэра Леанкавала, драматычная опера-навэла з жыцця вясковых камедыянтаў (дарэчы, у аснову сюжэта Р.Леанкавала паклаў сапраўдныя падзеі). Рэпертуар Беларускай оперы змяшчае абодва знакамітыя творы верыстаў. «Сялянскі гонар» ідзе на нашай сцэне даўно, а «Паяцы» — апошняя прэм'ера (опера Леанкавала пакуль што ідзе ў нас у канцэртным выкананні, без касцюмаў і дэкарацыяў).

У фестывальным выкананні гэтых твораў возьмуць удзел салісты Беларускай оперы, а таксама галоўны дырыжор тэатральнага аркестра Аляксандр Анісімаў. А ў сярэдзіне сакавіка для ўдзелу ў фестывалі «Віват, опера!» у Мінск прыедзе швейцарскі дырыжор Урс Шнайдэр, які выступіць у спектаклях «Кармэн» (16 сакавіка) і «Рыгалета» (21 сакавіка).

Ганна ШЫМЕЛЕВІЧ

«Чароўная свірэль» прыносіць удачу

У апошні дзень лютага ў мінскім кінатэатры «Кастрычнік» з поспехам прайшла прэм'ера поўнаметражнага мультфільма «Чароўная свірэль». Гэты фільм ужо атрымаў чатыры прызы Адкрытага расійскага фестывалю анімацыйнага кіно, і, як лічаць кінематаграфісты, гэта для яго не мяжа.

Захапляючая і трошкі страшнаватая казка «Чароўная свірэль», якая так спадабалася на прэм'еры мінскім дзецям, з'явілася як плён сумеснай творчасці рэжысёра Мішы Тумелі (Асеція), мастака Дзмітрыя Сурыновіча (Беларусь) і яшчэ многіх людзей з Расійскай Федэрацыі і Беларусі. На фестывалі анімацыйнага кіно ў расійскім горадзе Таруса яны атрымалі прыз за лепшы лялечны фільм і спецыяльныя прызы. А пасля таго, як журы скончыла сваю работу, адбыўся розыгрыш «прыза ўдачы»: назвы ўсіх фільмаў-удзельнікаў напісалі на паперках, уклалі ў шапку, маленькі хлопчык наўдачу выцягнуў з шапкі адну паперку... І гэты прыз таксама атрымала «Чароўная свірэль»! Пасля такой удачы, кажуць кінематаграфісты, трэба чакаць поспеху нават у Канах.

Для беларускага мастака Дзмітрыя Сурыновіча гэта ўжо не першы мультфільм і не першы поспех. Больш за дзесяць гадоў ён працуе ў анімацыйным *кіно*, *ягоныя* работы — «Меч», «Сын чалавечы», «Прасветленая ноч» — падабаюцца і маленькім гледачам, і дасціпным спецыялістам. Сябры Д.Сурыновіча кажуць, што ў ягонай асобе спалучаюцца тры рэдкія якасці: ён адначасова добры чалавек, добры прафесіянал і добры мастак. Дарэчы, гэты мастак не абмяжоўваецца мультыплікацыяй. Пра гэта сведчыць выстава ягоных цудоўных акварэляў, што адчынілася на гэтым тыдні ў Музеі сучаснага беларускага мастацтва.

Алена СУРКО

13 СУБОТА

БТ

07.00 Доброе утро, Беларусь! 08.00 Континент. 08.15 Столица. 08.40 Потребительская корзина. 09.00 Новости. 09.10 **«Принц и нищий».** Х/ф. 10.30 «Сегодня с вами...» Доктор биологических наук, профессор, лауреат Государственной премии Республики Беларусь Татьяна Морозкина. 10.55 Здоровье. 11.20 Вершина мира. 11.45 Компьютерный полигон. 12.10 «Все нормально, мама!» 12.45 Четвертое измерение. 13.10 Книгосбор. 13.40 Мини-футбол. Чемпионат Республики Беларусь. «Верас» (Несвиж) — ЦКК (Светлогорск). 14.25 Олимп. 15.00 Новости. 15.10 Уроки Н.Новожиловой. 15.35 Познай себя. 15.55 «Все мы родом из детства». 16.50 «Это моя работа». 17.45 КВН. 18.50 «Найдите время для любви». 19.40 Из достоверных источников. 20.05 Бездельник. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.40 Спортлото. 21.50 **«Богус».** Х/ф. 23.40 Белорусский хит-парад. 23.55 Видимо-невидимо.

ОРТ

07.00 1-я с. 08.20 Мультфильм. 08.30 Слово пастыря. 08.45 Домашняя библиотека. 09.00, 14.00, 17.00 Новости. 09.15 «100%». 09.45 «Утренняя почта». 10.15 «Каламбур». 10.50 Смак. 11.10 Возвращение Третьяковки. 11.25 **«Отторжение».** Х/ф. 12.25 **«Шах королеве бриллиантов».** Х/ф. 14.15 «Цивилизация». 14.45 В мире животных. 15.30 Умницы и умники. 15.55 Дневник чемпионата мира по биатлону. 16.20 Как это было. 17.15 «Песня года». 18.00 **«Мания величия».** Х/ф. 20.00 Время. 20.50 «Секретные материалы». 22.30 Новости спорта. 22.50 **«Лунные горы».** Х/ф.

РОССИЯ

07.00 Мультфильм. 07.25 **«Вероника возвращается».** Х/ф. 08.30 «Крокодил Гена». 08.50 Прогноз погоды. 09.00 Доброе утро, страна. 09.35 «Сто к одному». 10.20 Любовь с первого взгляда. 10.45 Подиум д'арт. 11.15 Золотой ключ. 11.30 Домашние хлопоты. 12.00 **«Неделя в Санта-Барбаре».** 13.00, 19.00 Вести. 13.30 Неделя власти. 13.55 «Баловень судьбы». 16.00 «Лазурная звезда». 17.00 Моя семья. 18.00 «Площадь звезд-99». 19.35 **«Остров Маккинси».** Х/ф. 21.15 **«Женись на мне или умри».** Х/ф. 22.50 Горячая десятка. 23.45 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

09.00, 20.55 Программа передач. 09.05 Погода. 09.10 «Читая Библию». 09.20 Книжный кладезь. 09.35 **«Стрекоза».** Х/ф. 11.05 «Наобум». 11.35 Симфония «Из Нового Света». 12.20 «Великие дворцы мира». 12.45, 13.45 «Мамуре». Спектакль. 13.30, 21.00 Новости культуры. 14.40 «Времена не выбирают...» 15.10 Международное обозрение. 15.50 Биатлон. Чемпионат мира. Мужчины. 15 км. 16.35 «Свой среди чужих». 17.00 «Очевидное — невероятное». 17.30 Новости. 17.35 Док. фильм. 18.50 «Рассказы старого сплетника». 19.20 Чудо-сказка. 19.35 «Зеркало времени». Д/ф. 20.25 «15-й подъезд». 21.20 **«Несколько интервью по личным вопросам».** Х/ф. 22.50 Блеф-клуб.

НТВ

07.00 «Битлджус». 07.30 **«Сильва».** Х/ф. 09.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.15 «Чистосердечное признание». 09.40 Впрок. 09.55 «Пойми меня». 10.25 «Старый телевизор». 11.15 Профессия — репортер. 11.35 Своя игра. 12.05 **«Благочестивая Марта».** Х/ф. 14.30 «Русский век». 15.15 **«Она написала убийство».** Х/ф. 16.10 Суд идет. 17.00 Дог-шоу. 17.30 Герой дня без галстука. 18.30 «Место встречи изменить нельзя». 5-я с. 20.10 «Место встречи. 20 лет спустя». 22.50 «Про это». 23.30 Программа передач.

НТВ +

НАШЕ КИНО

09.00 Сегодня в программе. 09.05 **«Весенние перевертыши».** 10.35 **«Вас ожидает гражданка Никанорова».** 12.00 **«Инспектор ГАИ».** 13.15 Кино. Между прошлым и будущим. 13.30 **«Начало».** 14.55 **«Свадебное происшествие».** 15.35 **«Попрыгунья».** 17.00 **«Пропавшая экспедиция».** 2 серии. 19.05 **«Большая семья!»** 20.50 **«Лев и бык».** 21.00 **«Горько!»** 22.35 Завтра в программе.

МИР КИНО

09.30 Сегодня в программе. 09.35 **«Тандарра».** С. 10.25 **«Дневник Носферату, или Объятия вампира».** Д-17. 11.55 **«Знакомьтесь, Джанет».** С. 12.45 **«Долгое падение».** Д-17. 14.20 **«Беглецы».** Д-13. 15.55 **«Попробуй найти истину».** С. 17.40 **«Чарли».** Д-13. 3-я с. 18.35 **«Без пощады».** Д-17. 20.20 Сделано в Голливуде. 1952 г. 20.45 **«Мать Иоанна от ангелов».** Д-17. 22.25 **«Заводила - король кегельбанов».** Д-13. 00.15 **«Прощай, самец».** Д-17.

СПОРТ

09.00, 19.40 Программа передач. 09.05 Новости. 09.15 Аэробика. 09.40 Урок настольного тенниса. 09.55 Спортивная гимнастика. В перерывах (11.00) Новости, (12.00) «Спорт и отдых». 12.55 Лыжный фристайл. 14.45 Новости. 14.55 Спортивная гимнастика. 19.45 Викторина Бэна Уайдера по бодибилдингу. 19.50 «По всем правилам». 20.00 Большой ринг. 22.00 Спорткоктейль. 22.30 Power week - неделя НХЛ.

8-Й КАНАЛ

15.00 Джойс Майер «Жизнь в слове». 15.30 Космический патруль. 16.30 **«Дама с камелиями».** Х/ф. 18.15 У.Дисней «Озорные ритмы». 18.45 «Заштрихованные музыкой». 19.00 Ванесса Паради. 19.30 Триллер **«Прикосновение».** Х/ф. 21.15 Вечарніца. 21.30 **«Шпион, который меня любил».** Х/ф.

14 НЯДЗЕЛЯ

БТ

08.00 «Города мира». Д/ф. 08.30 Мультфильм. 08.40 Потребительская корзина. 09.00 Новости. 09.10 Мультиклуб. 09.40 «Навстречу». 10.20 Туробъектив. 10.45 «Все нормально, мама!» 11.20 Международные спортивные новости. 11.40 Арсенал. 12.05 Сделано в Беларуси. 12.20 Слово Митрополита Филарета на Крестопоклонную неделю. 12.30 Спектакль «Гер Пауль». 13.05 **«Династия-2. Семья Колби».** 13.55 Сельчане. 14.20 Приглашаем на вечорки. 15.00 Новости. 15.15 «На волне взаимопонимания». 16.05 Зорная ростань. 16.35 **«Фантомас».** Х/ф. 18.10 Теленавигатор. 18.30 Фехтование. Кубок мира. 19.15 Стадион. 19.40 Колыбельная. 20.00 Резонанс. 20.50 «Карамболь». 21.20 Телебарометр. 21.40 **«Друг детства».** Х/ф. 23.20 Премьера песни. 23.30 Автопарк. 23.40 «Новая коллекция».

ОРТ

07.00 **«Женщина в белом».** 2-я с. 08.10 «Ералаш». 08.30 «Русалочка». 09.00, 14.00 Новости. 09.15 «Непутевые заметки». 09.30 Пока все дома. 10.10 Утренняя звезда. 10.55 Служу России! 11.25 Играй, гармонь любимая! 11.55 Крестьянские ведомости. 12.25 «Все путешествия команды Кусто». 13.25 «Смехопанорама». 13.55, 01.10 Программа передач. 14.15 Клуб путешественников. 15.05 Футбольное обозрение. 15.35 «Тимон и Пумба», «Аладдин». 16.30 «Серебряный шар». 17.15 «Колесо истории». 18.00 «Ералаш». 18.15 **«Зимний вечер в Гаграх».** Х/ф. 20.00 Время. 20.35 **«Вспомнить все».** Х/ф. 22.40 Новости культуры. 22.55 **«Виктор/Виктория».** Х/ф.

РОССИЯ

07.00 Мультфильмы. 07.35 Служу Отечеству. 08.00 Сельские вести. 08.24 Прогноз погоды. 08.30 Почта РТР. 09.00 Доброе утро, страна! 09.30 Сам себе режиссер. 10.00 «Аншлаг». 11.00 Русское лото. 11.40 Мир книг. 12.00 **«Неделя в Санта-Барбаре».** 13.00 Вести. 13.30 Федерация. 14.10 Парламентский час. 15.10 «Закон и порядок». 16.00 Диалоги о животных. 17.00 Старая квартира. 18.00 Совершенно секретно. 19.00 Зеркало. 20.00 **«Русская рулетка».** Х/ф. 21.35 «Перпендикулярное кино». 22.30 Дежурная часть. 23.00 **«Улыбка».** Х/ф. 00.40 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

09.00, 23.20 Программа передач. 09.05 Погода. 09.10 «Читая Библию». 09.20 Консилиум. 09.45 Мультфильмы. 10.35 «В тридевятом царстве». 11.00 Играют «Виртуозы Москвы». 11.15 «Остался профиль, кем-то обведенный». 12.20 «Великие дворцы мира». 12.45 «Культура вне границ». 13.30, 21.00 Новости культуры. 13.45 Шагал о Шагале. 14.15 За околицей. 14.30 Спортивные встречи. 14.55 «Изменницы». Д/ф. 16.05 Серебряный юбилей. 16.35 «Мужчина моих грез». 17.30 Новости. 17.35 «Ты взойди, солнце красное...» Д/ф. 18.20 Мультфильм. 18.30 Великая Елена. 19.30 Чудо-сказка. 19.45 «Кумиры». 20.15 Балет «Иудино дерево». 21.20 **«Австралийское танго».** Х/ф. 22.50 Хамелеон.

НТВ

07.00 **«Алеша Птицын вырабатывает характер».** Х/ф. 08.15 Мультфильм. 08.30 «Старый телевизор». 09.00, 11.00, 15.00 Сегодня. 09.15 **«Я не говорить английский».** Х/ф. 11.15 Большие деньги. 11.40 **«Свадьба Кречинского».** Х/ф. 13.55 «Жизнь замечательных зверей». 14.30 «Русский век». 15.20 «Любовные истории, которые потрясли мир». 15.50 Перехват. 16.40 «Арина». 17.30 Итоги. 18.00 **«Во имя справедливости».** Х/ф. 19.45 Куклы. 20.00 Итоги. 21.00 Большой ринг. Э.Холифилд против Л.Льюиса. 22.00 Итоги. 22.30 **«Вальсирующие».** Х/ф. 00.30 Программа передач.

НТВ +

НАШЕ КИНО

09.00 Сегодня в программе. 09.05 **«Большая семья».** 10.45 **«Горько!»** 12.20 **« За час до свидания».** 12.40 **«Не стреляйте в белых лебедей».** 2 серии. 14.55 **«Пропавшая экспедиция».** 2 серии. 17.00 **«Золотая речка».** 18.35 **«Неоконченная пьеса для механического пианино».** 20.15 «Асса». 22.40 Завтра в программе.

МИР КИНО

09.30 Сегодня в программе. 09.35, 18.10 **«Чарли».** Д-13. 10.25 Сделано в Голливуде. 1952 г. 10.50, 21.20 **Календарь «Мира кино». Бертран Блие.** 11.05 **«Мать Иоанна от ангелов».** Д-17. 12.45 **«Шина, королева джунглей».** Д-13. 14.40 **«Заводила - король кегельбанов».** Д-13. 16.30 **«Над законом».** Д-13. 19.05 **«Капитан Крюк».** Д-13. 21.35 **«Мужчина моей жизни».** Д-17. 23.10 **«Индеец-гонец».** Д-17. 01.15 Программа передач на неделю.

СПОРТ

04.00 Профессиональный бокс. Э.Холифилд - Л.Льюис. 08.00 Спорткоктейль. 08.30, 13.00 Аэробика. 09.00 «Мир скорости». 09.45 Новости. 09.55 Спортивная гимнастика. 13.45 Новости. 13.55 Лыжный фристайл. 15.25 Шахматное обозрение. 15.55 «Ловись, рыбка». 16.20 «Кто они, чемпионы?» 17.00 «Щелчок». 17.30 Новости. 18.00 Профессиональный бокс. Э.Холифилд - Л.Льюис. 21.00 Еще неделя позади... 21.30 Программа передач на завтра. 21.50 «По всем правилам». 22.00 Хоккей. Чемпионат НХЛ. «Колорадо Эвеланш» - «Детройт Ред Уингз». В первом перерыве (22.40) Новости.

8-Й КАНАЛ

15.00 Программа Рика Реннера. 15.30 Космический патруль. 16.15 **«Блуждающие звезды».** Х/ф. 18.45 У.Дисней «Озорные ритмы». 19.00 Свободный бой (Тай бокс). 19.30 **«Пленница».** Х/ф. 20.45 Вечарніца. 21.00 Новости «К-видео». 21.30 **«Жарким днем после полудня».** Х/ф.

КРОССВОРД

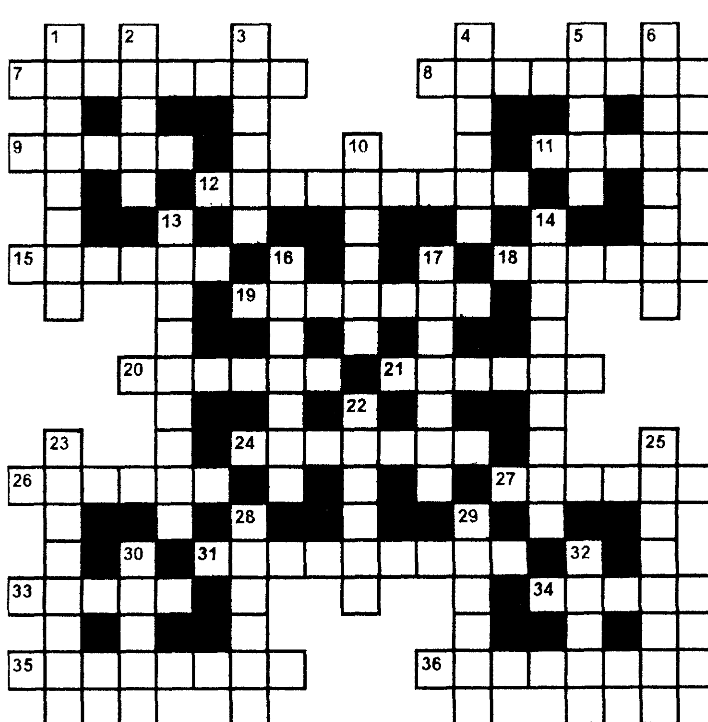

По горизонтали: **7.** Носимое на шее ювелирное изделие в форме плоского овального или круглого футлярчика, в который вставляется какое-либо изображение. **8.** Белорусский драматург, автор комедии «Лявониха на орбите». **9.** Покрытие из глины, наносимое на керамическое изделие для устранения дефектов поверхности. **11.** Огородное растение семейства зонтичных с сильным пряным запахом, приправа к пище. **12.** Высший законодательный орган в республике. **15.** Стечение обстоятельств, независящих от воли человека, ход жизненных событий. **18.** Забава, развлечение. **19.** Белорусский народный танец-игра. **20.** Старинная русская мера длины. **21.** Город в Брестской области. **24.** Вид рукоделия. **26.** Белорусский поэт, автор поэмы «Пушкин на шоссе Энтузиастов». **27.** Поэма Я.Купалы. **31.** Высшее учебное звание научного сотрудника исследовательского института. **33.** Тип хозяйственной постройки в Беларуси. **34.** Перерыв, приостановка в речи, работе, каких-нибудь действиях. **35.** Аппарат для дыхания под водой. **36.** Литературно-драматическое произведение, являющееся основой для создания кинофильма.

По вертикали: **1.** Среднее специальное учебное заведение. **2.** Белорусский композитор-песенник. **3.** Большая станция на путях сообщения. **4.** Старинная белорусская мера массы, равная примерно 15 килограммам. **5.** Псевдоним белорусской поэтессы-революционерки Алоизы Пашкевич. **6.** Традиционное белорусское блюдо из ржаной муки. **10.** Перекладина, на которую вешают шторы. **13.** Гостиница в Минске. **14.** Совещание врачей для установления диагноза заболевания и определения способов лечения. **16.** Белорусский писатель, автор романа «Перегуды». **17.** Известный белорусский танцевальный ансамбль. **22.** Человек, который одним из первых пришел и поселился в новой неисследованной стране, местности. **23.** Микрорайон белорусской столицы. **25.** Род заповедника, где находятся под особой охраной растения и животные. **28.** Часть погребального обряда у древних славян. **29.** Город в Витебской области. **30.** Непрозрачный воздух, насыщенный водяными парами или водяными кристалликами. **32.** Передняя сторона здания.

Ответы на кроссворд, напечатанный в № 22 за 26 февраля.

По горизонтали: **1.** Кашпо. **4.** Окно. **6.** Репа. **8.** Икона. **9.** Скрыня. **11.** Толока. **13.** Новокаин. **15.** Скоморох. **18.** Хмель. **19.** Мулявин. **20.** Бланк. **23.** Ненастье. **24.** Керамика. **26.** Скирда. **28.** Стакан. **29.** «Минск». **30.** Хата. **31.** Бокс. **32.** Рымша.

По вертикали: **1.** Копия. **2.** Широта. **3.** Орнат. **5.** Копытка. **7.** Псальма. **10.** Коваленок. **12.** Кириллица. **13.** Неман. **14.** Ипуть. **16.** Клише. **17.** Ханжа. **21.** Эстрада. **22.** «Казачок». **25.** Тандем. **27.** Амбар. **28.** Скоба.

Спасылка на газету НАВІНЫ абавязковая. E-mail: edit@svaboda.minsk.by http://www.belarus.net/MussMedia/Newspaper/Svaboda/
Пасведчанне аб рэгістрацыі № 996 Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Надрукавана на паліграфічнай фабрыцы «Чырвоная зорка» (г.Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3)
Заказ 518 Нумар падпісаны ў друк 04/03/99 (15:00) Наклад — 21.740 Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі.